

מדינת ישראל

רשם האגודות השיתופיות - החלטה לפי סעיף 52 לפקודת האגודות השיתופיות

בפני עו"ד דנה ביאלר
עוזרת רשם האגודות השיתופיות ומנהלת מחלקת הבוררויות

בתיקים: 4311/619/09

4311/61/08

4311/63/08

4311/67/08

4311/69/08

4311/72/08

ת.ז. (4311/619/09) 304149032	1. בוריס קרמר	בעניין:
ת.ז. (4311/619/09) 304149107	2. אורה קרמר	
ת.ז. (4311/61/08) 025494832	3. איריס בן יעקב	
ת.ז. (4311/61/08) 024590622	4. אביב אלג'ם	
ת.ז. (4311/63/08) 023741119	5. גיל בן עזרא	
ת.ז. (4311/67/08) 051799757	6. פנחס זרביב	
ת.ז. (4311/67/08) 058881921	7. אורלי שמציון	
ת.ז. (4311/69/08) 024598062	8. רונית בן שלמה	
ת.ז. (4311/69/08) 022897789	9. נועם קסטנר	
ת.ז. (4311/72/08) 010987535	10. רובחה מרדכי	
ת.ז. (4311/72/08) 078709045	11. רובחה שרה	

ע"י ב"כ עוה"ד רון אביב ו/או מיכאלה אביב
מרח' הבנקים 3, חיפה, ת.ד. 1030 מיקוד 3100
טל': 04-8665030; פקס': 04-8665010;

המשיגים/המערערים;

ובעניין: חורש אילון אגודה שיתופית להתיישבות קהילתית בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד אביתר גושן
משד' פל-ים 2, בניין אורן, חיפה 33095
טל': 04-8629678; פקס': 04-8679760;

המשיב;

כתבי עת:

מאיר שמגר, "בוררות - הסמכות להכריע", משפט ועסקים, כרך א (תשס"ד) 83

מיני-רציו:

* נדחתה השגה על פסק בוררות שחייב את המשיגים לשלם למשיב חוב בגין דמי חבר חודשיים. זאת, בין היתר, לאחר שלא התקבלו טענות המשיגים נגד עצם קיומה של האגודה ונגד סמכויותיה לחייבם בתשלום דמי חבר.

* אגודות שיתופיות – פעילות האגודה – חוקיותה

* אגודות שיתופיות – תקנון האגודה – תוקפו

* אגודות שיתופיות – רשם האגודות השיתופיות – סמכותו

* בוררות – פסק בורר – תוקפו

* בוררות – בורר – סמכויותיו

* בוררות – הליכי בוררות – עיכוב ביצועם

* בוררות – נושא לבוררות – מכוח סעיף 52 לחוק הבוררות

עסקינן בהשגת המשיגים על פסק בוררות אשר חייבם לשלם למשיב (להלן: האגודה) את סכום התביעות הכספיות שהגיש נגדם בגין דמי חבר חודשיים. המשיגים תוקפים את עצם קיומה של האגודה, וכפועל יוצא מכך את סמכויותיה לחייבם בדמי חבר. לטענתם, נטלה לעצמה האגודה בתקנונה סמכויות שלטוניות מוניציפאליות המוקנות לפי דין לרשויות מוניציפאליות בלבד, מתוך כוונה ליצור רשות מוניציפאלית פרטית אשר לא תהא כפופה לחוקים אליהם כפופות הרשויות המוניציפאליות. לאור זאת, לטענתם, עצם קיומה של האגודה בטל מעיקרו.

עוזרת רשם האגודות השיתופיות ומנהלת מחלקת הבוררות דחתה את ההשגה ופסקה כי:

אשר לסמכות לניהול הליך הבוררות בטענות המשיגים הנוגעות לאי חוקיות האגודה וכפועל יוצא אי חוקיות תקנונה, ולחלופין לטענה כי הליך הבוררות אינו עוסק בסכסוך בעסקי האגודה החוקיים - טענת אי חוקיות האגודה מתבססת על כך שהאגודה כללה בתקנונה סעיפים בלתי חוקיים ופעלה באופן בלתי חוקי. בהקשר זה, סעיפי תקנון האגודה המזכירים סמכויות בעלות אופי מוניציפאלי תוקנו בהשמטת ה"סמכויות המוניציפאליות" וכי לתיקון זה אין כל השפעה על אופן פעילות האגודה. אף אם סעיפים מהתקנות טבולים באי חוקיות, ניתן היה לבטל רק אותם. ככל שקיים ספק בשאלה האם הסעיפים אכן בלתי חוקיים והאם נהגו לפי סעיפים אלה, יש טרם מחיקתם לבדוק את התשובות לשאלות העולות מעצם ביטולם. ההלכה מובילה במקרים כאלה לביטול הסעיפים הנגועים באי חוקיות תחת ביטול האגודה; שנית, טענת המשיגים בדבר התנהגות בלתי חוקית בפועל של האגודה לא הוכחה; בנוסף, אין מדובר בסמכויות ליבה, והן מצויות בתחום הסמכויות אשר אדם או קבוצת אנשים יכולה לבחור לספק לעצמה, מבלי שהדבר יוכרז כבלתי חוקי.

מהאמור עולה כי לא הוכח כי תביעת האגודה מקורה בסמכויות בלתי חוקיות אותן מפעילה האגודה. בנוסף, הסעיפים הנדונים תוקנו על ידי האגודה ולכן מתייחד הצורך המעשי בדיון בביטולם או בשימוש בשיטת העיפרון הכחול; אין במכתב ההתראה, על הטרמינולוגיה השגויה בה ננקט בו אשר באה על תיקונה בכתב התביעה ובהבאת ראיות בדבר מהות גביית הכספים וכאשר לגוף החוב לא טענו כל טענה, וכן בעדות נציג האגודה כדי לשנות ממסקנה זו. לאור כל האמור, טענות המשיגים לאי חוקיות האגודה, ולאי חוקיות סעיפים מתקנונה, אף טרם שינויים נדחו. מכאן כי גם טענת המשיגים כי יש

לכלול בגדר "עסקי האגודה" עסקים חוקיים בלבד, וכי בשל כך שעסקי האגודה בגינם תבעה אותם האגודה הנם בלתי חוקיים אינם נכללים ב"עסקי האגודה" נדחתה.

אשר לסמכות הבורר לדון בתביעה, אין התקנון בלתי חוקי ואף לא חלק מסעיפיו. משכך סעיף הבוררות שבתקנון בעינו עומד. לפיכך, דין התביעה להתברר בבוררות. מאחר שמדובר בסכסוך חוקי נכנס הוא בגדר "עסקי האגודה". המשיגים טענו כי אין בסמכות הבורר והרשם לדון בשאלת סמכותם לבירור הסכסוך, אלא שבענייננו מתקיים החריג לפיו הבורר נדרש לדון בשאלה זו באופן אינצידנטלי לסכסוך בין הצדדים, וכך פעל הבורר עת הכריע בטענת אי חוקיות האגודה ותקנונה, שהביאו להחלטתו בסוגיית סמכותו מאחר שהכריע בעובדות מהן נובעת סמכותו.

טענות המשיגים בעניין ניהול הליך הבוררות נדחו בהעדר הוכחה; כן נדחתה בקשתם לעיכוב ביצוע פסק הבורר. הרשמת ציינה כי מאחר שהוגשה השגה על פסק הבורר אין בסמכותה לקבל את בקשת האגודה לאישור הפסק ולמעשה נתקבלה בקשת המשיגים לעיכוב ביצוע פסק הבורר. לולא הדין, הייתה עומדת ההלכה לפיה אין, על פי רוב, להיעתר לבקשת עיכוב ביצוע של פסק דין כספי, ובפרט בנסיבות דנן; לא עמדה כל טענה מפי המשיגים בדבר אי הסכמתם להיות חברים באגודה אשר מכוה תקנונה חויבו כדין בדמי החבר. גם לו עמדה טענה כאמור, לא היה בכך כדי לשנות מההחלטה נוכח העובדה כי על היות המשיגים חברים באגודה אין חולק, וכנגד כך לא טענו הם דבר. עם זאת המשיגים טענו כי סעיפים מסעיפי התקנון אינם חוקיים ובהם הסעיפים המחייבים חברות באגודה בתנאים מסוימים. אלא שגם לו היה מתבקש סעד של ביטול סעיף מתקנון האגודה אשר מחייב כל מחזיק בנכס בתחום הישוב להיות חבר באגודה, אין בכך כדי להביא לביטול אוטומטי של החיובים נשוא הליך זה, ככל שהוטלו כדין על ידי חברי אגודה וככל שהמשיגים מעולם לא ביקשו שלא להיות חברי אגודה; טענת המשיגים כי תיקון התקנון על ידי האגודה והשמטת "הסמכויות המוניציפאליות" מהווה הודאת בעל דין כי התביעה נשוא הליך הבוררות נטולת יסוד, וכי פסק הבורר שגוי ויש לבטלו, נדחתה. נוכח כל המקובץ לעיל, אושר פסק הבורר.

ה ח ל ט ה

בפניי, השגה/ערעור (לשם הנוחיות תקרא להלן – "השגה") של המשיגים, על פסק בוררות אשר חייבם כנתבעים, בסכום התביעות הכספיות אשר הוגשו נגדם על ידי המשיב.

תחילתם של הליכים שבפניי, בפניית המשיב (להלן גם – "האגודה") בכתב תביעה כספית כנגד המשיגים: כתבי תביעה מיום 23/6/2009 כנגד המשיגים 1 ו-2, וכתבי תביעה נוספים מיום 6/2/2008 כנגד המשיגים 11-3.

מנהלת מחלקת הבוררות דאז, עו"ד לאה רוזנטל, מינתה כבורר יחיד לדון בתביעות כספיות אלה את עו"ד עמית רוזינס (להלן – "כב' הבורר"): בתביעה כנגד המשיבים 1 ו-2 מונה כב' הבורר ביום 24/11/2009, ובשאר התביעות, מונה כב' הבורר ביום 17/2/2008. זאת, על פי סמכותה שבסעיף 52(2) לפקודת האגודות השיתופיות (להלן – "הפקודה"), וכן על פי סעיף ישוב הסכסוכים שבתקנון האגודה.

ביום 13/7/2011 נתקבל במזכירות רשם האגודות השיתופיות (להלן – "הרשם") פסק הבורר הדן בתביעות האגודה כנגד המשיגים כולם (להלן – "פסק הבורר").

ביום 17/7/2011 נתקבל במזכירות מסמך נושא כותרת "השגה – ערעור על החלטת הבורר" (להלן כאמור – "ההשגה"), מאת ב"כ המשיגים.

ביום 20/7/2011 הוריתי על התייחסות האגודה להשגה בתוך 10 ימים, וכן על קיום דיון בפניי, ביום 26/9/2011.

ביום 22/8/2011 נתקבלה במזכירות הרשם "תגובת המשיבה להשגה על פסק הבורר" (להלן – "התשובה להשגה"), לאחר בקשת ארכה להגשתה וקבלת הבקשה על ידי.

העובדות הצריכות לעניין:

1. כאמור, בכתבי התביעה מוגדרות התביעות כנגד המשיגים כתביעות כספיות. המשיגים הם חברי האגודה. עילת התביעה היא חוב בגין דמי חבר חודשיים כפי שנקבעו כדין על ידי האגודה (בסך 270 ₪ לחודש), אותם מסרבים המשיגים לשלם. עילת התביעה נשענת על כמה מהוראות התקנון;

• סעיף 6.10 לתקנון האגודה אשר מהווה תת סעיף בסעיף נושא כותרת "סמכויות האגודה". על פי סעיף זה, מוסמכת האגודה:

"לחייב את התושבים בתמורת השירותים המוניציפאליים, הקהילתיים וכל שירות אחר שתיתן האגודה לתושבים, בהתאם להחלטות הועד ועל פי התקציב שיאושר ע"י האסיפה הכללית"

• סעיף 93 לתקנון האגודה, המופיע תחת הכותרת "תשלומים", המורה כי:

"כל חבר אגודה ישלם תמורת השירותים המוניציפאליים הניתנים על ידי האגודה, השירותים הקהילתיים, הוצאות ניהול כפי שייקבעו לגבי כלל חברי האגודה, הוצאות יסוד האגודה, ארנונה ומיסי ישוב אחרים, הכל בהתאם להחלטות הועד, על פי התקציב שיאושר ע"י האסיפה הכללית."

הועד יוכל לחייב חברי האגודה, לפי שיקול דעתו, בתשלום הפרשי הצמדה וריבית, על-פי עלות המימון בגין כל סכום שלא שולם במועד שנקבע לכך"

• סעיף 94 לתקנון, אף הוא תחת הכותרת "תשלומים":

"חבר אגודה ישלם את תשלומיו, היטליו ומיסיו, בהתאם לאמור בתקנון זה, בשיעורים ובמועדים שיקבעו על ידי רשויות האגודה. הקיבוץ יהא רשאי לשלם במרוכז את התשלומים המוטלים כדין על חברי הקיבוץ או אחרים המתגוררים במקרקעיו. לא תהיה הפליה בין התשלומים המוטלים ע"י האגודה על חברי האגודה שהם חברי הקיבוץ ו/או אחרים המתגוררים בתחום מקרקעי הקיבוץ, לבין התשלומים המוטלים ע"י האגודה על שאר חברי האגודה."

• סעיף 127 לתקנון:

"חבר אגודה חייב למלא אחר הוראות התקנון הזה, בין כספיות ובין אחרות, ואחר החלטותיהן והוראותיהן של האסיפות הכלליות ורשויות האגודה האחרות."

• סעיף 128 לתקנון:

"חבר האגודה ישלם חובותיו ותשלומיו בהתאם לחשבונות שיוגשו לו ע"י האגודה, בשיעורים ובמועדים אשר יקבעו ע"י רשויות אלה"

• סעיף 129 לתקנון:

"הרשימות בספרי האגודה תשמשנה ראיה לכאורה ותחייבנה כל חבר אגודה בקשר לכל עניין הנוגע לחובותיו לאגודה ובקשר לכל עניין הנוגע לתביעותיו ממנה. ספרי האגודה יהיו פתוחים לפני כל חבר."

• וסעיף 130 לתקנון:

"דין חברות באגודה כדין חתימה על כל התחייבות הנובעת מתקנון זה."

2. כך הלכו והצטברו להם חובות המשיגים לאגודה. לטענת האגודה, פנתה היא למשיגים פעמים מספר, אך ללא הועיל. המשיגים נותרו עומדים בסירובם לשלם את חובם לאגודה. לפיכך, ביקשה האגודה בכתב התביעה כי יחויבו המשיגים בתשלום חובם, עליו יתווספו הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל.

פסק הבורר:

3. מעיון בפסק הבורר עולה כי טענות המשיגים מושתתות, בסופו של יום, על טענה אחת בלבד, בעלת אופי קונסטרוטיבי, התוקפת למעשה את עצם קיומה של האגודה, וכפועל יוצא מכך - את סמכויותיה לחייבם בסכומים בגינם הוגשו התביעות.

4. לטענת המשיגים, נטלה לעצמה האגודה במסמכי היסוד שלה - תקנונה - סמכויות שלטוניות מוניציפאליות המוקנות על פי הדין לרשויות מוניציפאליות בלבד, מתוך כוונה ליצור רשות מוניציפאלית פרטית אשר לא תהא כפופה לחוקים אליהם כפופות הרשויות המוניציפאליות. לאור זאת, כך טענות המשיגים בפני כב' הבורר, עצם קיומה של האגודה בטל מעיקרו (VOID).

5. מנגד, כך מפסק הבורר, סיפקה האגודה הסברים אחרים על אופן פעילותה, כך על פי תצהירה (באמצעות מר רוני גרופי), ממנו עולה כי מכהנים, למעשה, שני ועדים באגודה: הוועד המקומי הפועל מכוח צו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), התשי"ח-1958 (להלן - "צו המועצות המקומיות"), וועד ההנהלה של האגודה הפועל מכוח הפקודה, כהגדרתה לעיל, והתקנות שמכוחה, ובפרט תקנות האגודות השיתופיות (רשויות האגודה), התש"ח-1978;

"הוועד המקומי עוסק במתן שירותים מוניציפאליים, באופן שיורי לשירותים המבוצעים על ידי המועצה האזורית, בכפוף לסמכויות המואצלות אליו על ידי המועצה האזורית, ובהתאם לתקציב המועבר אליו ממנה... חלק מהשירותים המסופקים על ידי הוועד המקומי מבוצעים באמצעות מיקור חוץ, לאחר קבלת הצעות מחיר ובחינת טיב העבודה, בתשלום וכנגד חשבוניות."

(סעיפים 4-5 לפסק הבורר).

"האגודה הקהילתית, באמצעות הוועד שלה, עוסקת בניהול חיי הקהילה ביישוב, מספקת לקהילה שירותים אשר הוועד המקומי איננו חייב לספק ואינו מספק בפועל, ומרחיבה שירותים מסוימים אשר הרשויות מספקות בצורה מוגבלת."

למשל - אירועי תרבות בחגים, ימי זיכרון אירועים ומפגשים קהילתיים; ייזום והפעלה של אירועי ספורט, חוגים, מתקני ספורט וכו'; תפעול בריכת השחייה; תפעול ספריה מקומית ופעילויות תרבותיות הנלוות אליה; שירותי נוי מעבר לאלה המסופקים על ידי הוועד המקומי; הרחבת שירותי הדואר הניתנים על ידי רשות הדואר; ביטוח פעילויות האגודה."

(סעיף 8 לפסק הבורר).

6. לטענת האגודה, באגודה קיימת דה-פקטו הפרדה בין הוועד המקומי, ובין ועד ההנהלה של האגודה, בשונה מעיקרון זהות הוועדים כפי שהותווה בסעיף 91(א) לצו המועצות המקומיות. תקציבי הוועדים נפרדים, כנדרש על פי הדין, מערכת הנהלת החשבונות נפרדת, מקורות המימון שונים, וקיימת, למעשה, הפרדה מלאה בין שני הוועדים, גם בהליך בחירת הנציגים המרכיבים אותם, וגם בתחומי האחריות של מי מהם.

7. האגודה, נרשמה כאגודה שיתופית, כחלק מהליך ההתארגנות להקמת שכונת הרחבה בקיבוץ אילון (להלן - "הקיבוץ"). זאת, מתוך השקפה חברתית הדוגלת בקיום אורח חיים קהילתי ביישוב קטן. השקפת עולם זו, גורסת כי נדרשת מעורבות והשפעה מוגברת של הפרטים המרכיבים את הקהילה בניהולה ובהנהלותה. הדברים הובאו בפני חברי האגודה שבחרו להשתכן בשכונת ההרחבה מבעוד מועד, ומי אשר לא מצא הדברים לרוחו - לא חייב היה לבחור להתגורר בשכונת ההרחבה.

8. טענות המשיגים כעולה מהתצהירים אשר הוגשו על ידם, כך מפסק הבורר, חזרו בעיקרם על הטענות המשפטיות שהועלו על ידי בא-כוחם, וטענות עובדתיות עלו מתצהיר אחד בלבד – תצהירה של המשיגה 8. מתצהיר המשיגה 8 עלה שאכן הוצגה בפניה תמונה טרם התיישבה עם משפחתה בשכונת ההרחבה, לפיה גוף אחד ינהל את ענייני הקהילה כמו גם העניינים המוניציפאליים. אלא שבחלוף הזמן, הבינה כי הכל מנוהל על ידי גוף פרטי אחד, אשר פעילותו אינה שקופה לתושבים, בו הרגישה כ"אזרחית סוג ב". לטענתה, מלכתחילה הוצגו מצגי שווא בפניה, שבעתים הסכימה לקבל על עצמה את

"המבנה הבלתי חוקי, שכל מטרתו היא לחלוב כסף ממתיישיבי ההרחבה בצורה בלתי חוקית, ביוזעין ובמזיד"
(סייפת סעיף 10 לפסק הבורר).

9. בפני כב' הבורר התקיימו ישיבות לשמיעת טענות הצדדים ואף נחקרו עדי הצדדים. העד מטעם האגודה, מר רוני גרופי (להלן – "מר גרופי"):

"חזר והדגיש, כי השירותים המוניציפאליים המסופקים על ידי המועצה האזורית והוועד המקומי הם שירותי חובה, וכי האגודה לא מתפקדת כוועד מקומי ולא מספקת את שירותי החובה המוניציפאליים, אלא שירותים אחרים ונוספים. זאת למרות שנאמר בתקנון שהאגודה תיתן גם שירותים מוניציפאליים..."

העדה מטעם הנתבעים, הגב' רונית קסטנר, שהיא חברת הוועד המקומי, אישרה כי ועד האגודה והוועד המקומי הם שני גופים שונים אשר נבחרו בבחירות שונות.

כמו כן, למרות האמור בתצהירה, אישרה הגב' קסטנר בעדותה את הדברים הבאים:

הדברים שנאמרו בתצהירה לגבי גבייה בלתי חוקית ובלתי סבירה מתייחסים לזמנים קודמים לתחילת הפעילות הכלכלית של התובעת;

אין לה ידיעה אישית אודות אי מתן קבלות עבור תשלומים שהאגודה קיבלה, וכאשר היא שילמה היא כן קיבלה קבלה;

היא לא מסוגלת לבסס בראיות את טענותיה בדבר העלמת מיסים על ידי האגודה ואף לא מסוגלת לאשר אם טענותיה אלה קשורות בכלל לתובעת או לתקופה קודמת לתחילת פעילותה הכלכלית של האגודה;

טענותיה בדבר העלמת מסמכים וחוסר שקיפות נוגעת לפעילות הוועד המקומי ולא לתובעת;

חברי הקיבוץ משלמים מיסי וועד אגודה באותו סכום כמו מתיישיבי ההרחבה;

בעת שהוכן ואושר תקציב התובעת לשנת 2007 היא השתתפה באסיפה, ולמרות שידעה אודות אי חוקיות האגודה לא אמרה מאום בעניין זה."

(סעיפים 12-14 לפסק הבורר).

10. כב' הבורר מצא את עדותו של מר גרופי, אשר לא נסתרה, אמינה עליו: *"עדותו של מר גרופי בפני עשתה עלי רושם אמין. התרשמתי כי מדובר במשרת ציבור ללא משוא פנים, אשר אף הוא חבר בהרחבה הקהילתית ולא חבר קיבוץ"* (סעיף 15 לפסק הבורר).

11. לאחר הצגת הדברים הללו, פנה כב' הבורר להכריע בטענות הצדדים אחת לאחת:

11.1. לעניין סמכות הבורר לדון בטענות חוקתיות קבע כב' הבורר כי במקרה דנן, התביעות הן תביעות כספיות כנגד חברי אגודה, הנכנסות בגדר "עסקי האגודה" ולפיכך מהוות סכסוך בריר בפני בורר שמונה על ידי הרשם או מי מטעמו. אלא שכאן טענות ההגנה של המשיגים הן טענות חוקתיות (קונסטיטוטיוביות) כבדות משקל, אשר בדרך הכלל אין בסמכות אותו בורר לדון בהן, באשר אינן חוסות תחת הגדרת "עסקי האגודה".

אלא מאי? במקרה אחר שהובא בפני בית המשפט, בין חלק מהמשיגים ובין המשיבה, בו העלו המשיגים טענות דומות לאלה אשר העלו בפני כב' הבורר, קבע בית המשפט (בת"א 6809-06-09 [פורסם בנבו]) בבית משפט השלום בפני כב' השופטת חן-ברק ולאחר מכן אישר זאת בית המשפט המחוזי מפיה של כב' הנשיאה וסרקרוג בברע"א 2305-02-10 [פורסם בנבו]) כי נוכח העובדה שעיקר הסכסוך נכנס בגדר המונח "עסקי האגודה" - אזי מוסרת המניעה לדון בטענות החוקתיות המועלות באופן אינצידנטלי לסכסוך העיקרי. לאור קביעה זו של בית המשפט, קבע הבורר, קמה לו סמכות לדון בטענות כבדות משקל אלה, ולמעשה - נאלץ הוא עשות כן "באופן אינצידנטלי לסכסוך הכספי שבין הצדדים" (סייפא סעיף 16 לפסק הבורר).

11.2. לעניין גבולות סמכות השלטון המקומי אבחן הבורר בין שני סוגי סמכויות: כאלה השוללות זכויות פרט, אשר נתונות לשלטון באופן בלעדי, ואחרות העוסקות באספקת שירותים ובמתן זכויות. לעניין הסוג השני קבע הבורר כי אינו רואה מניעה כי אדם או קבוצת אנשים ייטלו על עצמם הספקתם של שירותים מסוג זה, בין בנוסף לאשר מספקת הרשות ובין במקומה. לפיכך, דחה כב' הבורר את טענת המשיגים בפניו כי אספקתם של שירותים מהסוג השני על ידי גוף שאינו גוף שלטוני מהווה חריגה אסורה לתחום סמכותה של הרשות, כמו גם את טענתם כי אין בנמצא שירותים קהילתיים אשר אינם בחזקת שירותים מוניציפאליים שעל הרשות החובה לספקם.

11.3. לעניין טענת המשיגים כי האגודה היא למעשה רשות מקומית פרטית הפטורה מחובות המשפט המינהלי קבע כב' הבורר כי אין לבלבל בין גוף פרטי הלוקח על עצמו אספקת שירותים ובין הרשות החייבת באספקת אותם שירותים – והחובות המוטלות על מי מהם. התארגנות אזרחית בהסכמה לספק שירותים אינה גורעת מאחריות השלטון ומחובתו לספק את אותם שירותים. גם לו התפרקה הרשות מסמכויותיה שהועברו לגוף פרטי אין בכך כדי להעיד בהכרח על אי חוקיות התארגנות אזרחית זו. גם טענה זו של המשיגים נדחתה על ידי כב' הבורר.

11.4. לעניין הסתמכות המשיגים על חוות דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה ועל דו"ח מבקר המדינה אשר גרסו כי אגודות קהילתיות וחקלאיות מתיימרות לקחת לעצמן תפקידים שלטוניים המוקנים בדין לרשויות המקומיות עושות כן שלא כדין, וכן כי אישור הרשם תקנונים של אגודות שיתופיות הקובעים כי מטרת האגודות הללו להוות גוף מוניציפאלי הוא "בעייתני", קבע כב' הבורר כי יש להניח שהביקורת מתייחסת להעברת סמכויות שלטוניות בלעדיות (כאמור בחלוקה המופיעה בסעיף 11.2 לעיל) בשונה מאספקת שירותים, כפי שמבצעת האגודה במקרה דנן:

"האגודה איננה כופה תשלום מיסים על הציבור אלא פועלת על פי הסכמה רחבה של החברים, (בתקנון ועל פיו), לממן פעולות לטובת הקהילה. למעשה, דמי החבר/מיסי האגודה אינם בגדר של מיסים בהגדרתם המקובלת, כי אם תשלומים עבור שירותים מסוימים, כפי שנקבע בתקציב האגודה המאושר על ידי האסיפה הכללית שלה.

האגודה לא מתיימרת לחייב בתשלום מיסי חבר במקום ארונה ומיסי וועד מקומי (כחששו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה), ואין חשש להעברת מימון ציבורי לגוף פרטי (כחששו של מבקר המדינה). ההיפך הוא הנכון, במקרה שלנו אנשים פרטיים מחליטים להוסיף על המימון הציבורי לטובת האינטרס הקהילתי."

(סעיף 30 לפסק הבורר, ההדגשות במקור).

11.5. לעניין טענת המשיגים כי האגודה הוקמה במטרה לשמש "גוף מוניציפאלי" – מטרה החורגת מהמטרות לשמן מותר להקים אגודות שיתופיות, ולפיכך היא בטלה מעיקרה ואישורו של הרשם לרישומה מחוסר נפקות אף הוא, קבע הבורר כי דין הטענה להידחות. זאת מן הטעם כי רוב מטרות האגודה, כמוגדר בתקנונה, אינן "מוניציפאליות" כלל, כי אם חברתיות-קהילתיות. גם לעניין רצונה של האגודה לספק שירותים מוניציפאליים קבע כב' הבורר כי

"אין בהכרח סתירה בין הרצון של האגודה לתת שירותים מוניציפאליים לסמכות הרשויות המוניציפאליות, ויש לפרש סעיפים אלה בתקנון במתואם לדין – ככוללים פעילות אזרחית על דרך של התנדבות ובהסכמה, ללא נטילת סמכויות שלטוניות בלעדיות."

(סעיף 36 לפסק הבורר).

לכך הוסיף כב' הבורר כי גם לו היתה עושה האגודה שימוש באותן סמכויות "מוניציפאליות" באופן בלתי חוקי, לא היה קובע כי דין האגודה להתבטל, כי אם לכל היותר על ביטול הסעיפים הרלוונטיים בתקנונה (בשיטת 'העפרון הכחול') בלבד.

11.6. לעניין טענת המשיגים כי תביעת האגודה כנגד המשיגים הינה תביעה לתשלום מיסי ועד מקומי, ולא תביעה לתשלום מיסי חבר לאגודה כפי שטוענת האגודה קבע הבורר כי גם דין טענה זו להידחות. המשיגים בפני כב' הבורר ניסו להסתמך לצורך טענתם זו (כפי שעשו גם בפני) על שלושה: ראשית, על מכתב ההתראה ששלחה להם האגודה טרם הגשת התביעות כנגדם, שם נדרשו לשלם לה חובם בגין מיסי הועד המקומי, בשונה ממסי חבר לוועד ההנהלה. שנית, על דברי מר גרופי כי לו היו נענים למכתב ההתראה לא היו מוגשים כתבי התביעה נשוא הליך זה. שלישית, על ציטוט מכתב התביעה של סעיף מהתקנון שמאפשר גבייה בגין שירותים מוניציפאליים ואחרים. המשיגים אף טענו כי יש לראות בשלושה אלה - הודאת בעל דין לכך כי החוב הוא בגין מיסי ועד מקומי. כאמור, כב' הבורר דחה את הטענות הללו, הן לאור מילותיו המפורשות של כתב התביעה (העושות שימוש במילים "דמי חבר"), הן לאור הקביעה כי השירותים אותם מספקת האגודה אינם שירותים מוניציפאליים אסורים וקיומו של ועד מקומי נפרד לגמרי, והן משום שלנוכח האמור ולאור טענות הצדדים והחומר הראייתי שהונח בפניו, מבחינה מהותית – "החוב הנתבע איננו מיסי ועד מקומי אלא דמי חבר או מיסי אגודה" (סעיף 47 לפסק הבורר).

11.7. לעניין טענות המשיגים בדבר חוסר סמכות כב' הבורר, טענו המשיגים בפני כב' הבורר כי מאחר שדין האגודה להתבטל, אזי מבוטל סעיף הבוררות שבתקנונה ולפיכך אין לכב' הבורר אשר מונה מכח ההוראה שבתקנון סמכות לבירור הסכסוך. אולם, משהכריע הבורר כי אין לבטל את רישומה של האגודה ואף לא סעיפים מתקנונה, נדחתה גם טענה זו של המשיגים.

11.8. לעניין טענת עשיית עושר ולא במשפט שטענה האגודה כנגד המשיגים - קיבל הבורר טענה זו של האגודה בסיכומיה ודחה את טענת המשיגים כי יש לדחות הטענה משום שבא זכרה לראשונה רק בשלב הסיכומים. זאת מן הטעם כי אין הכרח לציין עילות תביעה בכתב התביעה, אלא רק את העובדות המקימות את עילות התביעה, וכך אכן עשתה האגודה.

11.9. לגופו של החוב הנתבע קבע הבורר כי למעט הכחשה גורפת לעניין חשבונות האגודה וספריה, לא טענו המשיגים כל טענה בפניו. יתרה, ב"כ האגודה טען בפני כב' הבורר כי אין טעם להידרש לפרטי החוב" (סעיף 57 לפסק הבורר). לפיכך, קיבל כב' הבורר את התביעות כנגד המשיגים במלואן.

11.10. כב' הבורר עמד ארוכות על התנהלות המשיגים בהליך זה, כפי שהיתה בפניו, והעיר כי התמשכות ההליכים זמן כה ארוך ועינוי הדין בהליך הבוררות נבעה במישרין מהתנהגותם. לפיכך מצא לנכון לקבוע כי המשיגים ישלמו למשיבה סך כולל של 34,700 ₪ בגין הוצאותיה בקשר עם ניהול הליך זה, ואף פירט באופן ראוי לציון את חלוקת הסכום בין המשיגים באופן מדויק.

טענות המשיגים בפניי:

12. המשיגים פתחו טענותיהם בטענת אי חוקיותה של האגודה בכלל, ואי חוקיות הסעיפים העוסקים בסמכויות מוניציפאליות בפרט. לאור טענה זו, כך המשיגים, "ביחס לסמכות כבוד הרשם, הרי שייטען כי עליו לקבוע שאיננו מוסמך לדון בעניינים אלה" (סעיף 5 להשגה).

13. המשיגים אף הוסיפו כי לדידם, היה על הרשם להורות על מחיקת הסעיפים לגביהם נטענה טענת אי חוקיות ("סעיפים מוניציפאליים") בתוך פרק זמן שייקבע הרשם כאשר אי ציות להוראה זו יביא למחיקת האגודה ממרשם האגודות. עם זאת הוסיפו, כי האגודה נקטה צעדים עצמאיים למחיקת הסעיפים האמורים, וכעת נותר לה לתקן את דרכי פעולתה.

14. עוד טענו המשיגים בפניי כי כב' הבורר בחר בתיאור עובדתי מוטה, בלתי ניטראלי, המתעלם מטענותיהם הנוספות של המשיגים תוך סילוף בוטה של כתבי הטענות, בעוד ש:

"תיאור עובדתי יבש ומדויק של כתבי הטענות, היה מראה כי התובעת התיימרה לתבוע תשלומים שאסור לה לגבות, בגין שירותים מוניציפאליים, שאסור לה לתת"
(סעיף 25 להשגה, ההדגשות במקור).

15. זאת, עת:

"הבורר מתעלם כלל מהאמור והנטען בס' 45 לכתב ההגנה, לאמור:
"...הנתבעים מכחישים כי קיבלו אי-פעם שירות חוקי כלשהו אשר נמנעו מלשלם בגינו"
(סעיף 32 להשגה).

וכן מתעלם הוא מעובדות באופן כללי:

"הבורר בחר לדון "בעובדות" לכאוריו [ת], ומאידך להתעלם ממהותן של הטענות המשפטיות"
(סעיף 37 להשגה)

16. טענות דומות נשמעו גם בעניין תיאורו של כב' הבורר את עדויות הצדדים. לטענת המשיגים קביעותיו של כב' הבורר כי המשיגים לא חלקו על טענות עובדתיות בתצהירו של מר גרופי ואף לא חקרוהו בחקירה נגדית – חוטאות לאמת. לטענתם מר גרופי הודה בחקירתו בעובדות הפוכות ומנוגדות לעובדות שטען להן בתצהירו – ומכך התעלם כב' הבורר. המשיגים אף הביאו דוגמאות לכך. לדוגמאות אתייחס בהמשך. המשיגים אף טענו לפרשנות חד-צדדית, מגמתית ועוינת של כב' הבורר בתיאורו את עדותה של המשיגה 8.

17. המשיגים טענו בפניי כי הכרעותיו של כב' הבורר מנוגדות לדין ולפסיקה. לטענת המשיגים המשיבה תבעה תשלום בגין מיסי ועד מקומי האסורים על פי הדין. לתמיכה בטענה זו צוטטו סעיפים 93 ו-94 לתקנון האגודה, וכן מכתב ההתראה אשר נקט אף הוא בדרישה לתשלום מיסי ועד מקומי. טוענים המשיגים כי מאחר שתביעת המשיבה היתה לתשלום מיסי ועד מקומי האסורים, זכות המשיגים היתה להתנגד לתשלומם ואין לקבל הגדרת כספים אלה באופן רטרואקטיבי בשם אחר המכשיר את גבייתם.

18. המשיגים טענו כי היה על כב' הבורר לדון בשאלת סמכותו כשאלה מקדמית: "הדעת נתנת כי היה עליו תחילה לדון בשאלת סמכותו, ואחר בירת הטענות המקדמיות..." (סעיף 65 להשגה). בחירת כב' הבורר שלא לעשות כן היא אשר גרמה להתארכות ההליכים והתייקרותם, ולא כפי שקבע כב' הבורר בפסקו.

19. בהמשך ההשגה (סעיפים 69-70 להשגה), טוענים המשיגים, כי הבורר דן בשאלת סמכותו אך לא היה הדבר בסמכותו.

20. המשיגים טענו כי קביעת כב' הבורר לפיה "אין פסול ב"התארגנות אזרחית בהסכמה" חייבת לעמוד בשני תנאים: "ראשית, ההסכמה של האזרחים צריכה להיות כנה, ממשית, ולא אגב מרמה והטעייה. שנית, ההסכמה נדרשת גם מטעמו הגורם השלטוני המוסמך – בענייננו, משרד הפנים." (סעיף 78 להשגה). מאחר ששני תנאים אלה לא התקיימו בענייננו ומאחר שמראית העין בהקמתה של האגודה, כפי שהוצגה למשיגים אינה עולה בקנה אחד עם פעילותה בפועל – טוענים המשיגים כי יש לבטלה משום שהוקמה "למראית עין" (כך במילות המשיגים – סיפא סעיף 81 להשגה) בלבד.

21. בסייפת ההשגה ביקשו המשיגים את עיכוב ביצועו של פסק הבורר בשל "נסיבותיו הקיצוניות של ההליך קמא".

22. בעיקרי טיעון המשיגים טענו הם כי מאחר שבקשת האגודה לתיקון תקנונה למחיקת "הסעיפים לפיהם התיימרה לאחוזו בסמכויות מוניציפאליות" (סעיף 1 לעיקרי טיעון המשיגים), מהווה הודאת בעל דין כי התביעה נטולת יסוד וכי פסק הבורר שגוי ולפיכך יש לבטלו. על כך הוסיפו המשיגים בקשתם לקבוע "במסגרת ערעור זה, בכל הנוגע לתקופה הרלוונטית להליכים קמא, באגודה שתקנונה, ועצם מטרתה התאגדותה כמבואר בו, היו לא חוקיים, ועסקינן ב"אגודה למראית עין" (סעיף 4 לעיקרי טיעון המשיגים).

23. בשולי טענות המשיגים מצאתי לנכון להזכיר גם את הטענה המופיעה בעמ' 20 סעיף 89 להשגה, שם כתב ב"כ המשיגים כך:

"על מנת שלא להרחיב את היריעה, הרחבה ממילא, יבהיר הח"מ כי כל שנטען מטעמו בכתב ההגנה, בבקשות, בסיכומים ובסיכומי התשובה (הרצ"ב), הינו חלק בלתי נפרד מערעור זה, ומבוקש לראות בתיק הבוררות בכללותו משום תיק מוצגים. במידת הצורך, וככל שמלוא התיק לא ונח בפני כבוד הרשם או עוזרו, ימציא הח"מ העתק של כל המסמכים כאמור"

לטענה זו אבקש לשוב ולהתייחס בהמשך.

טענות האגודה בפניי:

24. טענתה הראשונה של האגודה בפניי היתה כי הצדק עם הבורר, בקביעה כי הטענה העיקרית והמרכזית של המשיגים בפני הבורר היתה טענת אי-חוקיות האגודה. בעניין זה טענה האגודה כי "אין כל אי חוקיות לא ברישום האגודה, לא בקיומה, לא בפעילותה ולא בכספים שהיא גובה" (סעיף 8.5 לתגובה להשגה). לכך הוסיפה האגודה את קביעת כב' הבורר כי גם לו היה מוצא כי ישנם בתקנון סעיפים הנוגעים באי חוקיות – לא היה בכך כדי לקבוע כי האגודה בלתי חוקית, אלא היו נמחקים הסעיפים הספציפיים הללו, אשר לפי קביעת הבורר אף לא נעשה בהם שימוש בפועל.

25. לאחר סקירה של קביעות הבורר, אותן מוצאת האגודה כמוצדקות, פנתה האגודה להתייחסות קונקרטית לטענות המשיגים:

25.1. לעניין סמכות הבורר לדון בסכסוך שבין הצדדים טוענת האגודה כי טענה זו הוכרעה פעמיים: הן בפני כב' השופטת חן-ברק מבית משפט השלום בחיפה (ת"א 6809-06-06) [פורסם בנבו] והן בפני כב' הנשיאה וסרקרוג מבית המשפט המחוזי בחיפה (בר"ע 2305-02-10) [פורסם בנבו]. העלאת טענה זו בשלישית כעת מהווה ניצול לרעה של ההליכים.

25.2. לעניין אופן ניהול הליך הבוררות טוענת האגודה כי משלא קיבל כב' הבורר את טענות המשיגים – בחרו הם בהטלת רפש על כב' הבורר, בחירה שאינה ראויה כלל להתייחסות. האגודה מפנה לאותם סעיפים בפסק הבורר, המתארים את התנהלות המשיגים בהליך הבוררות, תוך טענה כי סקירה זו אינה בלתי ראויה אלא מתבקשת.

25.3. לעניין החוב הנטען טוענת האגודה כי המשיגים הכחישו את חובם "הכחשה גורפת, כללית וסתמית" אשר לא גובתה בתחשיב כלשהו, אלא שוב – בטענות אי חוקיות האגודה ממנה מנסים המשיגים להקיש לאי חוקיות החוב.

25.4. טוענת האגודה כי תיאור כב' הבורר את עדותו של מר גרופי משקף את הדברים לאשורם, בעוד "הציטוטים שבסעיף 38 להשגה – אין בינם ובין העובדות שבתצהירו של רוני גרופי ולא כלום" (סייפת סעיף 16 לתשובה להשגה). טענות דומות טענה האגודה גם לגבי עדות המשיגה 8.

25.5. לטענת האגודה, המשיגים קובלים למעשה על כך כי כב' הבורר טעה "בכך שניתח את המהות של התשלומים הנתבעים לגופו של עניין" (סעיף 18 לתשובה להשגה, ההדגשה במקור) ולפיכך ברור כי אין כל ממש בהשגתם.

25.6. לעניין הפנית המשיגים לע"א 6937-02-10 [פורסם בנבו] טענה האגודה כי אין בין עניין זה ובין ההליך דגן דבר. "יכל שנפסק בפס"ד זה הוא ששופט בימ"ש השלום לא דן בכל הטענות שנטענו בפניו, למרות קיומין של פסק ביניים קודם של ביהמ"ש, וביהמ"ש המחוזי החזיר הדיון לביהמ"ש השלום על מנת שידון בטענות שלא דן בהן" (סעיף 19.2 לתשובה להשגה).

25.7. טוענת האגודה כי המשיגים מתעלמים מקביעתו העובדתית של כב' הבורר ממנה עולה כי מבחינת מהותית החוב הנתבע איננו מיסי ועד מקומי כי אם מיסי חבר אגודה. המשיגים "נתפסים לניסוח הסעיפים בתקנון האגודה – סעיפים אשר לא נהגו לפיהם, לא נוהגים לפיהם ולא ינהגו לפיהם, וכל אלו עובדות שהוצהרו, ב"כ המערערים בחר שלא לחקור עליהן ולא נסתרו" (סייפת סעיף 20 לתשובה להשגה), תוך שהם

משתמשים בהם יכתירוץ להשתמטות מתשלום עבור שירותים שהם קיבלו וממשיכים לקבל בפועל" (סעיף 21 לתשובה להשגה).

25.8. האגודה השיבה לבקשת עיכוב הביצוע כי יכל יום נוסף שהמערערים אינם משתתפים בתשלומים לאגודה, וממשיכים ליהנות מן השירותים המסופקים להם בעזות מצח, גם לאחר פסק הבורר – מהווה זריית מלח על פצעי החברים שמממנים אותם ומסבסדים אותם, ולכן מבוקש שלא לעכב את הליכי ביצוע הפסק" (סעיף 23 לתשובה להשגה).

דיון והכרעה:

קראתי בעיון רב את טענות הצדדים ואת חומר הראיות. אתייחס לטענות הצדדים, תוך כוונה שלא להחמיץ הר כגיגית מטענות אלה, ותוך מתן נימוקים מלאים, סבירים וראויים ככל שאוכל, המגובים בחומר הראיות שלפניי;

תחילה, אקדיש התייחסות קונקרטית לטענות השונות שהועלו על ידי המשיגים לענין הסמכות לדון בסכסוך במסגרת של הליך בוררות, וביתר שאת – הליך בוררות סטטוטורי. זאת ולו רק מן הטעם הפשוט כי קבלת טענה זו של המשיגים תייתר, הלכה למעשה, את המשך הדיון כולו, תוך קבלת ההשגה שבפניי. לפיכך אפתח בדיון בטענה זו;

טענות לענין הסמכות לניהול הליך הבוררות בסכסוך שבין הצדדים

המשיגים טענו בפניי, כמו גם בפני כב' הבורר, כי אין בסמכותו של כב' הבורר לדון בטענות האגודה כלפיהם, וכן כי אין בסמכות הרשם או מי מטעמו לדון בהשגה זו.

הטעמים לכך, על פי הבנתי את טענות המשיגים, הם שניים, הקשורים ביניהם:

1. טענות המשיגים לאי חוקיות האגודה, וכפועל יוצא מכך - אי חוקיות תקנון האגודה, אשר מכוחו מונה כב' הבורר לדון בסכסוך, כאשר מכוח אותה סמכות תקנונית – נדונה גם השגה זו בפניי.

2. ככל שטענה זו תדחה – טענו המשיגים כי מאחר שבתקנון האגודה מופיעה החובה ללבן סכסוכים באמצעות הליך בוררות סטטוטורי, התנהל הליך הבוררות בהתאם לסעיף 52(2) לפקודה. סעיף זה, מגדיר מפורשות כי הסכסוכים הנכנסים בגדרו הם כאלה הנוגעים לעסקי האגודה בלבד. המשיגים טוענים כי התביעה כנגדם היא תביעה כספית לתשלום כספים אשר האגודה כלל אינה מוסמכת לגבות. זאת מאחר שמדובר בכספי הוועד המקומי. פעילותו של הוועד המקומי אינה בסמכות האגודה, ולפיכך גביית כספי הוועד המקומי לא יכולה להיכלל בהגדרת "עסקי האגודה". קבלת טענה זו מובילה, כך לטענת המשיגים, למסקנה כי הליך הבוררות כולו בטל מעקרו בשל חוסר סמכות לנהלו בכפוף להוראות תקנון האגודה, הפקודה והתקנות שמכוחה.

לשון אחר: טוענים המשיגים כי הכספים שנגבו על ידי האגודה הם כספי הוועד המקומי, אשר לא היה בסמכות האגודה לגבותם, ולפיכך מדובר למעשה בגבייה בלתי חוקית. לפיכך - גם לו תידחה הטענה לאי חוקיות האגודה ולבטלותה - אזי יש לקבוע כי בגדרם של "עסקי האגודה" יש לכלול את עסקיה **החוקיים** של האגודה בלבד, ומובן כי לאור האמור - טענות האגודה במקרה דנן כנגד המשיגים, אינן נכנסות בגדרם של עסקיה החוקיים של האגודה.

טענת אי חוקיות האגודה:

המשיגים טענו בפניי לאי חוקיותה של האגודה בהתבסס על כך שהאגודה כללה בתקנונה סעיפים בלתי חוקיים, ובהתבסס על כך שהאגודה פעלה, הלכה למעשה, באופן בלתי חוקי.

לצורך ביסוס טענתם זו מפנים המשיגים לשלושת המקורות הבאים:

המקור הראשון - סעיפים מתקנון האגודה (צוטט לעיל אך לשם הנוחיות אחזור על הדברים):

- סעיף 6.10 לתקנון האגודה, על פיו קבעה האגודה כי בסמכותה:

"לחייב את התושבים בתמורת השירותים המוניציפאליים, הקהילתיים וכל שירות אחר שתיתן האגודה לתושבים, בהתאם להחלטות הוועד ועל פי התקציב שיאושר ע"י האסיפה הכללית"

- סעיף 93 לתקנון האגודה, המורה כי:

"כל חבר אגודה ישלם תמורת השירותים המוניציפאליים הניתנים על ידי האגודה, השירותים הקהילתיים, הוצאות ניהול כפי שייקבעו לגבי כלל חברי האגודה, הוצאות יסוד האגודה, ארנונה ומיסי ישוב אחרים, הכל בהתאם להחלטות הועד, על פי התקציב שיאושר ע"י האסיפה הכללית.

הועד יוכל לחייב חברי האגודה, לפי שיקול דעתו, בתשלום הפרשי הצמדה וריבית, על-פי עלות המימון בגין כל סכום שלא שולם במועד שנקבע לכך"

- וסעיף 94 לתקנון:

"חבר אגודה ישלם את תשלומיו, היטליו ומיסיו, בהתאם לאמור בתקנון זה, בשיעורים ובמועדים שיקבעו על ידי רשויות האגודה. הקיבוץ יהא רשאי לשלם במרוכז את התשלומים המוטלים כדין על חברי הקיבוץ או אחרים המתגוררים במקרקעיו. לא תהיה הפליה בין התשלומים המוטלים ע"י האגודה על חברי האגודה שהם חברי הקיבוץ ו/או אחרים המתגוררים בתחום מקרקעי הקיבוץ, לבין התשלומים המוטלים ע"י האגודה על שאר חברי האגודה."

המקור השני - מכתב הדרישה שנשלח להם על ידי ב"כ האגודה קודם הגשתן של התביעות נגדם, ואשר עושה שימוש בזו הלשון:

"עפ"י הרישומים המתנהלים אצל מרשתי הינך חייב לשלם למרשתי סך של... ש"ח נכון ליום... בגין מיסי וועד מקומי"

המקור השלישי - עדותו של מר גרופי:

"נכון שאם הנתבעים היה [היו] נענים למכתבים האלה לא היינו תובעים"

משלושה מקורות אלה מסיקים המשיגים כי האגודה דרשה תשלום בגין מיסי ועד מקומי המהווים תשלומים מוניציפאליים "זאלה בעליל, אסורים עליה על פי דין" (סעיף 48 להשגה). משזו היתה דרישתה של האגודה, רשאים היו המשיגים, ואף היתה זו זכותם המלאה, כך לטענתם, להתנגד לתשלומים אלה, "ולא ניתן לבורר לקבוע באופן רטרואקטיבי כי לכאורה "מהותית מדובר בתשלומים חוקיים וכלל לא משנה איזה שם נתן להם התובע" (סעיף 49 להשגה).

אפנה לניתוח טענתם זו של המשיגים, למקורות עליה נשענת הטענה, וכן למסקנותיהם:

המקור הראשון – סעיפי תקנון האגודה

לעניין סעיפי התקנון המצוטטים לעיל, והמזכירים מפורשות סמכויות בעלות אופי מוניציפאלי (כאשר גם תוכנו של מונח זה ככל הנראה שנוי במחלוקת, ועל כך – בהמשך), תיקנה האגודה את תקנונה בתיקון שאושר על ידי הרשם או מי מטעמו, עוד ביום 22/8/2011. בתיקונים אלה הושמטו ה"סמכויות המוניציפאליות" (המרכאות הוספו בשל אי בהירותו של המונח) על פי האופן הבא:

- סעיף 6.10 לתקנון תוקן כך:

"לחייב את התושבים בתמורת השירותים המוניציפאליים, הקהילתיים וכל שירות אחר שתיתן האגודה לתושבים, בהתאם להחלטות הועד האגודה ועל פי התקציב שיאושר ע"י האסיפה הכללית"

- סעיף 93 לתקנון תוקן כך:

"כל חבר אגודה ישלם תמורת השירותים המוניציפאליים הקהילתיים הניתנים על ידי האגודה, הוצאות ניהול כפי שייקבעו לגבי כלל חברי האגודה, הוצאות יסוד האגודה, ותשלומים לאגודה ארנונה ומיסי ישוב אחרים, הכל בהתאם להחלטות הועד, על פי התקציב שיאושר ע"י האסיפה הכללית.

הועד יוכל לחייב את חברי האגודה, לפי שיקול דעתו, בתשלום הפרשי הצמדה וריבית, על-פי עלות המימון בגין כל סכום שלא שולם במועד שנקבע לכך"

- סעיף 94 לתקנון תוקן אף הוא :

"חבר אגודה ישלם את תשלומיו, היטליו ומיסיו, בהתאם לאמור בתקנון זה, בשיעורים ובמועדים שיקבעו על ידי רשויות האגודה. הקיבוץ יהא רשאי לשלם במרוכז את התשלומים המוטלים כדין על חברי הקיבוץ או אחרים המתגוררים במקרקעיו. לא תהיה הפליה בין התשלומים המוטלים ע"י האגודה על חברי האגודה שהם חברי הקיבוץ ו/או אחרים המתגוררים בתחום מקרקעי הקיבוץ, לבין התשלומים המוטלים ע"י האגודה על שאר חברי האגודה."

מפסק הבורר עולה כי האגודה, לכל אורך הליך הבוררות, שבה וטענה כי היא מעולם לא פעלה בדרך בלתי חוקית ולפיכך לא ראתה מניעה בתיקון התקנון באופן זה. לתיקון האמור אין, הלכה למעשה, כל השפעה על אופן פעילותה, אשר נותר כשהיה. כך גם קבע כב' הבורר בסעיף 47 לפסק הבורר (ההגדשות במקור):

"...על פי הממצאים העובדתיים שקבעתי לעיל – השירותים שניתנו על ידי התובעת היו בפועל שירותים קהילתיים, התקציב לביצוע השירותים נקבע על ידי אסיפת החברים של האגודה השיתופית, הוועד המקומי המתנהל ביישוב על פי הדין איננו זהה מבחינת הרכב חבריו לוועד האגודה, השירותים שהוא מספק שונים מאלה שהאגודה סיפקה, קיים תקציב נפרד לוועד המקומי אשר ממומן בדרך אחרת ובנפרד – מבחינה מהותית, החוב הנתבע איננו מיסי ועד מקומי אלא דמי חבר או מיסי אגודה"

גם בפניי הביאה האגודה טיעונים דומים לאשר קבע כב' הבורר בקשר עם סעיפים אלה בתקנונה (סעיפים 20-21 לתגובה להשגה, ההדגשות במקור):

"...ועד מוסיפים המערערים ונתפסים לניסוח הסעיפים בתקנון האגודה – סעיפים אשר לא נהגו לפיהם, לא נוהגים לפיהם ולא ינהגו לפיהם, וכל אלו עובדות שהוצהרו, ב"כ המערערים בחר שלא לחקור עליהן והן לא נסתרו.

...המערערים נתפסים לסעיפים מסוימים בתקנון (שכאמור לא נוהגים לפיהם) - כתירוץ להשתמטות מתשלום עבור שירותים שהם קיבלו וממשיכים לקבל בפועל"

כאמור, המשיגים ביקשו להסתמך על קיומם של הסעיפים האמורים, בלשונם טרם תיקונם, לשם תביעתם כי האגודה תוכרז כבלתי חוקית. על כך אענה בשלוש:

ראשית, לו הייתי מקבלת את טענתם זו של המשיגים ממנה עולה כי הסעיפים האמורים הנם בלתי חוקיים, אין זאת אומרת כי קבלת הטענה - משמעותה בהכרח הכרזה על האגודה כבלתי חוקית וביטולה. אף הבורר קבע כי לו היה סבור כי סעיפים מתקנון האגודה טבולים באי חוקיות, היה לכל היותר עושה שימוש ב"כלל העפרון הכחול", ומבטל את הסעיפים הספציפיים הנגועים באי חוקיות בלבד.

"כלל ידוע בדיני החוזים הוא כלל העפרון הכחול (the blue pencil rule) לפי כלל זה, מעבירים כלל על הסעיפים הפסולים שבחוזה, ומשאירים בתוקף את הסעיפים אינם נגועים באי חוקיות."

(פרופ' סמדר אוטולנגי ז"ל, בודרות דין ונוהל, מהדורה רביעית מיוחדת שנת 2005, עמ' 246)

לטעמי, ניתוח זה הנו ראוי ונכון.

סעיפים בלתי חוקיים ראוי לבטל. עם זאת, ככל שקיים ספק הן בשאלה האם הסעיפים הללו אכן בלתי חוקיים, והן בשאלה האם נהגו לפי סעיפים אלה, המוחזקים לצורך העניין כבלתי חוקיים, הלכה למעשה כנטען – אין למהר ולמחקם. יש, תחילה, לבדוק את התשובות לשאלות אלה, להן חשיבות מכרעת בסוגיית ביטולם של הסעיפים.

לאור השאלות העולות מעצם ביטולם של הסעיפים הספציפיים, ומכוח קל וחומר, ודאי שאין למהר ולהכריז על האגודה כולה כבטלה מעיקרה, כפי שמבקשים המשיגים, שהרי מטרת ההכרזה על האגודה כבלתי חוקית היא להביא לביטול הליך הבוררות שהתנהל בפני כב' הבורר ולהשמטת הקרקע מתחת לתשלומים הנדרשים על ידי האגודה מתוקף סמכויותיה שבתקנון. דוגמא לשימוש בכלל זה היא ההלכה הפסוקה כי גם חוזה הכולל תניית בוררות, המכיל סעיפים בלתי חוקיים, לא בנקל יכריז בית המשפט על החוזה כבטל - וכפועל יוצא מכך - לא בנקל תבוטל אף תניית הבוררות שבחוזה. גם בית המשפט, כך על פי ההלכה הפסוקה, יעדיף עשות שימוש בכלל העפרון הכחול על פני ביטול ההסכם, וכתוצאה מכך - ביטול סעיף בוררות בהסכם. יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת פרוקצ'יה, ברע"א 6233/02 אקסטל בע"מ נ' קאלמא ווי תעשיה, שיווק אלומיניום זכוכית ופרזול בע"מ [פורסם בבנו] (ההדגשות שלי ד.ב.):

ילאורך שנים, הגנו בתי המשפט על מוסד הבוררות ככל הניתן בפני טענות אי חוקיות. הם חיפשו כל דרך להכשיר את הבוררות ולהימנע מפוסלה. הם בקשו לתת תוקף במידת האפשר להסכמת הצדדים לבוררות ולמצות ככל הניתן את היתרונות הרבים הטמונים בה לפרט ולכלל. במסגרת זו, קבעה הפסיקה כי גם מקום שנערך הסכם בלתי חוקי, אין לפוסלו לצורך בוררות אם ניתן עדיין להכשירו, למשל, על ידי קבלת רשיון מקום שנדרש רשיון כזה, או כאשר ניתן להפריד, באמצעות עקרון "העפרון הכחול", בין חלקיו החוקיים והבלתי חוקיים של ההסכם. כן נקבע כי הסכם עסקי בעל אופי כספי, אפילו הוא נגוע באי חוקיות, עשוי להצמיח בידי בעל דין עילות תביעה המנותקות מההסכם למשל, מתחום הקנין, ועשיית עושר ולא במשפט, וניתן להכיר בתוקפה של בוררות העוסקת בעילות אלה (ע"א 65/85 עירית נתניה נ' נצי"ב נתניה בע"מ, פד"י (3) 29, 59 ע"א 108/60 זקס נ' מוסרי, פד"י 2252, 2254; ע"א 344/83 רויטמן נ' פרס, פד"י לט(4) 29, 34; ע"א 60/68 בנין חב' לביטוח נ' הרשקוביץ, פד"י כב(2) 625, 627; המר 230/58 כץ נ' וולף, פד"י יג 742; ע"א 661/88 חיימוב נ' חמיד, פד"י מ"ד(1) 75).

(ו) יתירה מזו: גם חוזה בלתי חוקי בטל עשוי להצמיח תרופות במשפט. זאת מורה סעיף 31 לחוק החוזים (חלק כללי). אין מקום להניח כי המחוקק ביקש לשלול מבורר מלכתחילה אפשרות להכריע בתביעה לתרופות שצד עשוי להיות זכאי להן גם מכת הסכם בטל מחמת אי חוקיות, על פי סמכות זהה לזו הנתונה בענין זה לבית המשפט (ע"א 335/78 שאלתיאל נ' שני, פד"י לו(2) 151). המדיניות המשפטית הנוהגת מחזקת, איפוא, את הנטייה לקיים את הבוררות גם מקום שמועלית כנגדה טענת אי חוקיות בידי צד המבקש שלא לקיימה, ולהימנע מבירור שיפוטי לגופה של הטענה מקום שהיא אינה מסתברת על פניה, וטעונה מחקר ובחינה מעמיקים."

עיננו הרואות כי קיומם של סעיפים בלתי חוקיים בתקנון האגודה אשר מעמדו כהסכם בין הצדדים, אינו מביא בהכרח לביטולו של התקנון ובוודאי שלא לביטולה של האגודה כי אם ההפך: הסיכוי שמצב דברים זה יביא לביטולה של אגודה ולהכרזה כי עצם קיומה בטל מעקרו (VOID) הוא קטן מאוד. ההלכה הפסוקה מובילה במקרים כאלה לביטולם של הסעיפים הנוגעים באי חוקיות תחת ביטול האגודה - בדיוק כפי שקבע כב' הבורר בענייננו. קביעתו זו של כב' הבורר בדיון היא ולפיכך מאושרת.

שנית, המשיגים מבקשים להכריז על האגודה כבלתי חוקית נוכח סעיפים בלתי חוקיים ונוכח התנהלות בלתי חוקית במעש, אשר היוותה את הרקע להליך הבוררות. לעניין הסעיפים בתקנון והשפעתם על טענה זו - כבר הושב לעיל. אבקש כעת להתייחס לטענת המשיגים בדבר התנהגות בלתי חוקית בפועל של האגודה.

טענה זו נשמעה מפי המשיגים - אך מעולם לא הוכחה. המדובר בטענה בעלמא בלבד. מפסק הבורר עולים ממצאים עובדתיים המעידים על התנהלות העולה בקנה אחד עם הדין הרלוונטי, ולפיכך מוחזקת כתקינה (ראו לעיל ציטוט סעיף 47 מפסק הבורר).

כך, עולה מפסק הבורר ומחומר הראיות:

1. השירותים שסופקו על ידי האגודה היו בעלי אופי קהילתי. גם לו היו בין השירותים המסופקים כאלה בעלי אופי מוניציפאלי – היו אלה שירותים שסופקו בנוסף לאשר מחייב הדין רשות מקומית, ובמימון כספי האגודה. אין בפניי דוגמא לשירותים שסיפקה האגודה, אותם המשיגים מגדירים כמוניציפאליים ולפיכך – בלתי חוקיים. ויובהר, כי גם לו היו דוגמאות כאמור בנמצא, אין כל וודאות כי סיווגן כבלתי חוקיות על ידי המשיגים היה מתקבל על ידי כב' הבורר או על ידי.

2. מקור מימון של הפעילויות, אותן הגדיר כב' הבורר כבעלות אופי קהילתי, היה תקציב האגודה, הנקבע על ידי האסיפה הכללית שלה ומאושר על ידה. מקור הכספים לתקציבה של האגודה הוא כספים אותם גובה האגודה מחבריה – דמי החבר.

3. השירותים המסופקים על ידי הוועד המקומי שונים מאלה המסופקים על ידי ועד האגודה, ולאלה תקציב אחר ונפרד מזה של האגודה, ומערכת הנהלת חשבונות נפרדת. מקור הכספים לתקציב הוועד המקומי הוא המועצה האזורית בלבד.

4. הרכבו הפרסונאלי של ועד האגודה שונה מהרכבו הפרסונאלי של הוועד המקומי (הגם שאין בזהות פרסונאלית ביניהם כדי להעיד על פעילות בלתי חוקית, ואפנה לעקרון זהות הוועדים הנזכר על ידי לעיל).

5. הוועד המקומי עוסק במתן שירותים מוניציפאליים באופן שיורי לאלה המסופקים על ידי המועצה האזורית. בין השירותים הללו ניתן למנות: תאורת רחוב, ביטחון ושמירה, אחזקת מקלטים, כיבוי אש, אחזקת מבני ציבור, מתקני ספורט וגני שעשועים, פינוי וגזם וכו'.

על פי החומר בפניי, עובדות אלה לא נסתרו על ידי המשיגים. לכך חשיבות מכרעת: בעוד שנטענת קיומה של פעילות שבהגדרתה החוקית מוקנית לוועד המקומי בלבד, ובעצם טוענים כלפי האגודה כי לקחה על עצמה פעילות זו (גם אם חלקה), עומדת בפניי תמונה המציגה מצב דברים אחר לגמרי: הפרדה העולה בקנה עם הוראות הדין הרלוונטיות, בין פעילות הוועד המקומי ובין פעילות ועד האגודה. בעוד שהמשיגים טוענים לעירוב בין הפעילויות של שני הגופים, חומר הראיות מעיד על הפרדה כדין.

במצב דברים זה, אף לו ביקשתי לקבל את טענת המשיגים (ואפנה לאמור בסעיף 43 להשגה) כי במקרים מסוימים על ערכאות הערעור להתערב בממצאי העובדתיים של ערכאה דלמטה – לא הביאו המשיגים בפני כל ממצאים עובדתיים אחרים הסותרים את מסקנותיו של כב' הבורר, ואפילו לא ממצאים אשר מאירים באור אחר מסקנות אלה, והמצדיקים התערבות בממצאיו העובדתיים של כב' הבורר, עד כדי מסקנות הפוכות לאלה העולות מפסקו. אין מנוס, אפוא, מלקבל את העובדות שלעיל. בהעדר הסברים לפרשנות אחרת המתבססת על עובדות אלה, איני רואה מנוס אף מקבלת מסקנותיו של כב' הבורר, כי לא התקיימה בפועל פעילות אסורה על ידי האגודה.

אמנם, המשיגים רואים במכתב הדרשה אשר נשלח אליהם על ידי ב"כ האגודה, טרם הגשתן של התביעות הכספיות נגדן, כראיה, כממצא עובדתי, המעיד על התנהלות אחרת של האגודה. טענה זו תנותח על ידי בהמשך, אם כי אומר כבר כעת כי אין בטענה זו כדי לסתור את ניתוחו של כב' הבורר.

בטרם אפנה לנקודה השלישית המסייעת אף היא בידי שלא לקבל את טענת המשיגים לאי חוקיות האגודה, אבקש לומר כמה מילים בעניין סיווג המשיגים סעיפים מהתקנון כבלתי חוקיים:

מקובלת עלי ההבחנה שמצא כב' הבורר כרלוונטית גם לענייננו דכאן, לפיה יש להבחין בין שני סוגי סמכויות שלטוניות: סמכויות שלטוניות הכוללות סמכות לשלילת זכויות הפרט או פגיעה בזכויות חוקיות – סמכויות ליבה, לצד סמכויות שלטוניות הכוללות הספקת שירותים ומתן זכויות, בשונה משלילתן של אלה.

תחת הסוג הראשון ניתן לכלול סמכויות ענישה ואכיפת חוק אשר נתפסות כסמכויות שלטוניות באופן בלעדי, ואשר אין אדם או קבוצת אנשים מוסמכת ליטול סמכויות אלה לידיה, בין בהסכמת מי מהצדדים (האוכף או הנאכף), ובין באופן אחר, ואף השלטון מנוע מהעברתן של זכויות כגון דא למאן דהוא. לאחרונה הביע בית המשפט העליון רעיון זה ב**בג"ץ 2605/05 המרכז האקדמי למשפט ועסקים ואח' נ' שר האוצר ואח' (פורסם בנבו)** אשר הכרעה בו ניתנה בנובמבר 2009.

תחת הסוג השני, אשר אינו כרוך בשלילה או בפגיעה של זכויות, ניתן לכלול כאמור סמכויות להספקת שירותים ומתן זכויות, וגם כאלה אשר היו בעבר שלטוניות ונמצא כי יש להפריטן (שירותי אחות בבתי ספר, שירותי גינון ונקיון, שירותי שמירה וכיוצא באלה). לענין שירותים מסוג זה קבע כב' הבורר, ואין לי אלא להצטרף לקביעה זו, כי אינו רואה כל מניעה חוקית או אחרת שאדם או קבוצת אנשים יחליטו לספק שירותים אלה לעצמם, בנוסף לאשר מספק השלטון או אף במקום השירותים אשר הרשות צריכה לספק להם לדעתם, ואינה עושה כן. כב' הבורר אף מצא כי דבר זה הנו חלק משגרת ימינו, המוצא ביטויו בסוגי עמותות אשר זוהי בדיוק מטרת קיומן.

כך במילותיו של כב' הבורר (סעיפים 18-20 לפסק הבורר):

"כך למשל, קימות עמותות וחברות העוסקות באספקת שירותי רווחה למיניהם, מתן שירותים רפואיים, פסיכולוגיים ושירותי שיקום כאלה ואחרים, ביצוע פעולות אבטחה ושמירה, קידום השמירה על הסביבה וערכי טבע, שמירה על זכויות האדם ועל שלטון החוק, אגודה למען חיילים, החזרת שבויים, עמותות העוסקות בחינוך במגוון רחב של עניינים ועוד ועוד.

אינני רואה כל מקור חוקי לטענה כי פעולות אלה מבוצעות תוך חריגה אסורה לתחום סמכותה של הרשות. התארגנות אזרחית להספקת שירותים משלימים, שיוויים או כאלה שהרשויות אמורות לספק ואינם מספקות הינה חוקית למהדרין, ומניעתה איננה יכולה להתקבל בשיטת המשפט בישראל.

ובאופן קונקרטי לגבי סמכויות השלטון המקומי ניתן לאבחן לדוגמא, בין הטלת ארנונה (אשר ממהותה כמס אין כנגדה תמורה מסוימת לחיוב) וגבייתה באופן מינהלי על פי פקודת המיסים (גבייה) – הן סמכויות שלטוניות בלעדיות, לבין הסכמה של קבוצת אנשים לבצע פעילות כלשהי ולממן אותה בעצמם (כולל פעילות אשר ניתן לומר שהרשות אמורה לספק), וגבייה בדרך אזרחית של חוב מידין של מי שאיננו מקיים אחרי חובתו החוזית לממן את הפעילות – הם תפקידים אשר אין מניעה שיסופקו באופן פרטי"

ולענייננו – גם קיומן של סמכויות בתקנונה של האגודה, המוגדרות על ידי המשיגים ככאלה אשר אין לאגודה סמכות לנהוג על פיהן, אינן בהכרח מביאות למסקנה כי קיומה של האגודה הנו בלתי חוקי. לצורך הכרזה כזו, כפי שמתבקש על ידי המשיגים, יש, בין השאר, לבדוק האם מדובר בסמכויות מן הסוג השני – אותן סמכויות אשר אינן סמכויות ליבה, וכל עוד מצויות הן בתחום האזרחי מבחינת אופן הוצאתן לפועל – אין כל מניעה לקיומן.

על פי חומר הראיות אשר נמצא בפניי, ואשר היה גם בפני כב' הבורר, נראה כי אין מדובר בסמכויות ליבה, וכי סמכויות אלה מצויות בתחום הסמכויות אשר אדם או קבוצת אנשים יכולה לבחור לספק לעצמה, מבלי שהדבר יוכרז כבלתי חוקי.

ממצאים עובדתיים אלה אשר יצאו תחת ידי כב' הבורר לא נסתרו גם בפניי, ועל כן, משטענו המשיגים כי התביעה הכספית של האגודה כנגדם – מקורה בסמכויות בלתי חוקיות אותן מפעילה האגודה, עליהם הוטל נטל ההוכחה להוכיח טענותיהם אלה, והם לא צלחו במשימתם זו. יתרה, האגודה אף הביאה ראיות לכך כי פעילותה אינה חוסה תחת אותן סמכויות שלטוניות אשר אינן ניתנות להעברה, בהביאה ראיות להפרדה מוחלטת בין פעילות הועד המקומי ובין פעילות ועד האגודה – ראיות, אשר כאמור, לא נסתרו על ידי המשיגים.

משכך, אין לי אלא לדחות את טענת המשיגים כי פעולותיה של האגודה הינן בלתי חוקיות בשל קיומם של הסעיפים האמורים בתקנונה, ובהעדר ראיות לקיומם ולהוצאת לפועל של סעיפים אלה באופן בלתי חוקי.

המשיגים אמנם קובלים על דרך הצגתם של הדברים על ידי כב' הבורר (ועל כך עוד אוסיף בהמשך), בקבלו את טענותיה של האגודה, ובעשותו שימוש בעדותה ובתצהירה של המשיגה 8, אך לא הציעו כל פרשנות אחרת לדברים.

שלישית, הסעיפים האמורים, עליהם התבססו המשיגים, תוקנו על ידי האגודה. לאור עניין זה בלבד מתייתר הצורך המעשי בדיון בביטול הסעיפים האמורים או בשימוש בפועל בשיטת העפרון הכחול בענייננו. לטעמי, אופן התיקונים מעיד כאלף עדים על נכונותה, או לכל הפחות על על סבירותה, של המסקנה כי אין בסעיפים, אשר לטענת המשיגים נגועים באי חוקיות, כדי להצדיק

את ביטולה של האגודה באופן כללי, ובעניינינו – נוכח אופן השימוש שנעשה בסעיפים אלה, כעולה מחומר הראיות, אף ביתר שאת.

לעניין השאלה אשר העלה ב"כ המשיגים: בהנחה כי אכן מדובר בסעיפים הנגועים באי חוקיות – האם עצם תיקונם מכשיר את דרך פעולתה של האגודה? מובן כי התשובה לשאלה זו בשלילה. אך על מנת שיהא עלינו לדון בשאלה לגופה – היה תחילה לקבל את טענת המשיגים כי הסעיפים האמורים אכן נגועים בחוסר חוקיות עד כדי ביטולם. כאמור לעיל, איני יכולה לקבל טענה זו, נוכח אופן הוצאתם של סעיפים אלה מן הכח אל הפועל, כפי שעולה מחומר הראיות שבפני ואשר לא נסתר על ידי המשיגים, גם אם לשונם של הסעיפים האמורים אינה מסירה כל צל של ספק לעניין חוקיותם. אופן הוצאתם לפועל מסיר את הספק האמור, וסותם את הגולל על טענה זו.

המקור השני והשלישי – מכתב ההתראה ועדות מר גרופי

לטעמי, אין בשני המקורות הנוספים (מכתב הדרישה ועדותו של מר גרופי) עליהם מבססים המשיגים את טענותיהם לאי חוקיות האגודה, כדי לשנות ממסקנתי האמורה:

טענו המשיגים בפניי, בענייני של מכתב הדרישה ששלח להם ב"כ האגודה טרם הגישה האגודה את התביעה הכספית אשר פתחה בהליכים נשוא החלטתי זו, כך (סעיף 54 להשגה):

"לגופה של התביעה, אם תובע בחר לעשות שימוש ב"טרמינולוגיה שגויה", ולא טרח לתקן את שגיאותיו, הרי שבמצב דברים זה היה נכון לדחות את התביעה"

אכן, אם כך היו פני הדברים, הרי שהצדק היה עם המשיגים. נשאלת השאלה – האם אלה הם פני הדברים?

נפנה לבחון את כתבי התביעה שהגישה האגודה כנגד המשיגים, ואת הטרמינולוגיה בה עשתה האגודה שימוש בכתבי תביעה אלה.

סעיפים 11-13 לכתבי התביעה עושים כולם שימוש בטרמינולוגיה הבאה:

"בהתאם לסמכויותיה כנ"ל, הטילה האגודה על חבריה דמי חבר חודשיים בסך - 270 ₪ לחודש לשנת 2007... על אף התחייבויותיהם כנ"ל, טרם טרחו הנתבעים לשלם חובותיהם בגין מס אגודה כנ"ל וחובם עומד ע"ס..... נכון ליום... התובעת פנתה לנתבעים אין ספור פעמים בבקשה להסדיר את חובם, אך כל פניותיה לא נענו (מצ"ב העתק מכתב התראה מהווה חלק בלתי נפרד מכתב התביעה)"

עיננו הרואות, כי הטרמינולוגיה בה בחרה האגודה לעשות שימוש בכתבי התביעה כנגד המשיגים אינה שגויה כלל וכלל: היא אינה תובעת מיסי ועד מקומי, כי אם דמי חבר חודשיים, אשר המשיגים בחרו שלא לשלם, חרף פניותיה של האגודה.

אכן, צודקים המשיגים, כי בפניות האגודה אליהם, במכתבי ההתראה לתשלום חובם, עשתה האגודה שימוש בטרמינולוגיה מוטעית עת פנתה אליהם לתשלום חובם "בגין מסי ועד מקומי" (סעיף 1 למכתבי ההתראה). ואולי אף ניתן לקבל את טענתם, כי משנתבקשו הם על ידי האגודה לשלם בגין מסי ועד מקומי – תשלום אשר לכל הדעות אין האגודה מוסמכת לגבות – בצדק סרבו לשלמו. אלא מאי?

משנתגבש מכתב ההתראה לכדי כתב תביעה אשר הוגש כדין לרשם, ואף מונה בורר לדון בו, אזי נתגלתה למשיגים מהות חובם לאגודה. הם אינם יכולים לבחור בשב ואל תעשה, נוכח הטרמינולוגיה בה נוקט כתב התביעה. עולה קשר בל ינותק בין מכתבי ההתראה השגויים שנשלחו למשיגים, ובין החוב, אותו הגדירה האגודה בכתבי התביעה כחוב בגין "דמי חבר חודשיים" ולא כחוב בגין "מסי ועד מקומי". משכך – ברורה היתה כוונת האגודה כעת, לא נדרשה היא לתיקון כתב תביעה, כפי שניסו המשיגים לטעון, ואף הבורר, לא צריך היה להכשיר איזו מהטרמינולוגיה בה עשתה שימוש האגודה בעבר (כפי שטענו המשיגים בפניי), נוכח הטרמינולוגיה בה עשתה שימוש בכתב התביעה.

זכותם של המשיגים ובצדק – לטעון כי האגודה חסרת סמכות לגבות מסי ועד מקומי, אך משהוגשו כתבי התביעה בלשונם האמורה, ומשהוכח ולא נסתר כי הגבייה גופה היתה של כספי מסי ועד האגודה (הנקראים גם דמי חבר) – לא יכולים המשיגים להסתתר עוד מאחורי לשון מכתב ההתראה תחת התייחסות לגוף הטענות שבכתב תביעה, כפי שעשו בפני כב' הבורר ובפניי.

דומה כי משנקטה האגודה בלשון זו בכתבי התביעה, לא יכולים יותר המשיגים להסתתר מאחורי הטענה כי האגודה תבעה מהם כספי ועד מקומי, וכי כב' הבורר הכשיר תביעה זו בקובעו כי

המדובר בטעות טרמינולוגית בלבד. על המשיגים היה להביא בחשבון את האפשרות שטענתם זו (כי לא מדובר בכספי ועד מקומי, אלא ככתוב בכתב התביעה) תדחה, ולטעון טענות חלופיות. משלא עשו כן וטענתם זו נדחתה, אין לקבל טענות כנגד כב' הבורר, בקובעו כי לגופו של החוב הנדרש לא נטענה כל טענה אשר היה בה כדי לשכנע שהכספים נתבעים שלא כדין.

וכאן המקום להוסיף כי גם טענותיהם של המשיגים כי "... חרף התיימרותה של האגודה, היא איננה רשות מקומית, והיא איננה יכולה להגיש תביעה "סתמית" על סמך רישומיה בלבד" (סעיף 63 להשגה, ההדגשות במקור) – דינן להידחות, ודי להפנות לתקנה 1א לתקנות האגודות השיתופיות (ניהול וביקורת חשבונות), התשל"ח-1975 אשר זו לשונה:

"1א. פנקסי האגודה וספרי חשבונותיה ישמשו ראיה לכאורה לנכונות הרשום בהם ובלבד שהרישומים בוקרו על ידי ברית הפיקוח או רואה החשבון של האגודה, לפי הענין; הטוען שהרשום אינו נכון, לרבות חבר האגודה - עליו הראיה."

ככל שהמשיגים לא פעלו להרים את נטל הראיה, אין להם להלין אלא על עצמם.

ויובהר, בהצהרתו של מר גרופי, כי לא היו מוגשים כתבי התביעה לו היו המשיגים משלמים את אשר נתבקשו במכתבי ההתראה, אין ולא כלום כדי לשנות מן האמור.

הטרמינולוגיה במכתבי ההתראה היתה אמנם שגויה, אך באה על תיקונה הן בכתב התביעה והן בהבאת ראיות על מהותה של גביית הכספים האמורים תוך כדי הליך הבוררות. היעלה על הדעת כי רק בשל הטרמינולוגיה של מכתב ההתראה תדחה תביעת האגודה? או תידרש האגודה לתקן... את מה בעצם? טענו המשיגים כי היה על כב' הבורר שלא להכשיר את הטרמינולוגיה השגויה בה עשתה האגודה שימוש באופן רטרואקטיבי, ואף טענו כי (סעיף 54 להשגה):

"ימעולם קודם לכן לא שמענו על תובע ש"טעה" בעניין מהותו של הסכום הנתבע, לא טרח לתקן את כתב התביעה עד לסוף ההליך, ושתביעתו לא נדחתה... מקל וחומר [חומר] לא שמענו כי בית המשפט ראה לנכון לבצע מיוזמתו "תיקון רטרואקטיבי של התביעה" בגוף פסק הדין."

ניתן היה לקבל טענה זו לו כך היו פני הדברים, והרי כתב התביעה נוסח כדין.

נוכח האמור, שוב, אין לקבל את טענות המשיגים לאי חוקיותה של האגודה, ואף לא לאי חוקיות סעיפים מתקנונה, אף טרם שינוים.

מכאן כי גם טענת המשיגים כי יש לכלול בגדרם של "עסקי האגודה" עסקים חוקיים בלבד, וכי בשל שעסקי האגודה בגינם תבעה אותם האגודה הנם בלתי חוקיים אינם נכללים ב"עסקי האגודה" – נדחתה על ידי בזאת.

סמכות הבורר

טענות האגודה לאי חוקיות האגודה ולבטלותה, שימשו בסיס לטענות המשיגים כי אין כב' הבורר יכול לדון בשאלת סמכותו לדון בתביעה שהובאה בפניו. זאת, נוכח העובדה כי מחד גיסא - קבלת הטענה תביא למעשה לביטול האגודה ותקנונה ולקביעה כי אף כב' הבורר היה נטול סמכות לקבוע איזו קביעה שהיא בסכסוך שבין הצדדים. מאידך גיסא - דחיית הטענה אף היא אינה בסמכותו של כב' הבורר בשל שמדובר, למעשה, בהכרעה של הבורר בשאלת סמכותו, עניין שאינו נתון להכרעתו של כב' הבורר במקרה דנן, ולהכרעת בורר בכלל.

המשיגים ביקשו להסתמך על האמור בספרה של פרופ' סמדר אוטולנגי ז"ל, **בוררות דין ונוהל**, (מהדורה רביעית מיוחדת – שנת 2005) לשם גזירת אי חוקיות החיובים נשוא כתב התביעה כפועל יוצא מאי חוקיות התקנון והאגודה. אפנה לעמ' 125-126 בספרה:

"כאשר מדובר בהסכם בין יחידים, יש להבחין בין הסכם בוררות אשר כשלעצמו הינו בלתי חוקי, לבין חוזה בלתי חוקי בחלקו, אשר הצדדים בוחרים להתדיין לגביו בבוררות. הראשון הינו פסול מעיקרו ובית המשפט לא יתן לו תוקף"

מן האמור על ידי בניתוח לעיל, ומטענות המשיגים, עלה בידי לסווג את התקנון, אשר מן המפורסמות הוא כי מעמדו לעניין האגודה וחבריה כמעמדו של חוזה בין צדדים, לכל היותר כ"חוזה בלתי חוקי בחלקו", בשונה מ"הסכם בורות בלתי חוקי".

מובן כי לכך נפקא מינה; הגם שלבית המשפט סמכות לדון בשאלת חוקיותו של הסכם, גם ככל שהוא נחזה להיות בלתי חוקי, הרי שבמקרה השני, ברור כי לבית המשפט סמכות לבדוק את חלקיו הבלתי חוקיים של החוזה, והשפעתם על חוקיותו סעיף הבוררות שבו.

במקרה דנן, הכרעתי לעיל, כי אין התקנון (אשר הוא החוזה בין האגודה ובין המשיגים) בלתי חוקי ואף לא חלק מסעיפיו. משכך – סעיף הבוררות שבתקנון בעינו עומד. דינה של התביעה, בכפוף למגבלות שבדין, להתברר על דרך של הליך בורות.

המשיגים טענו כי בשל לשון סעיף 52 לפקודה, המדובר רק על סכסוכים הנכנסים בגדרם של עסקי האגודה החוקיים, ועל אף שמוסכמת עלי טענה עקרונית זו, הרי שבמקרה דנן הכרעתי כי המדובר בסכסוך חוקי (בשונה מטענות המשיגים), ולפיכך, נוכח אופיו, נכנס הוא בגדרם של עסקי האגודה.

המשיגים המשיכו וטענו, כי אין בסכמות כב' הבורר, ואף בסמכותי, לדון בשאלת סמכותנו לברור הסכסוך, גם זאת בהסתמך על ספרה של אוטולנגי (עמ' 584-583):

"אם מתעורר ספק בדבר תוקף ההסכם או בדבר הפירוש שיש לתת לו – תימסר ההכרעה בעניין לביהמ"ש; שכן איזה טעם יש במסירת ההכרעה בדבר היקף סמכותו לבורר עצמו? הן אם יגיע הבורר למסקנה שאין לו סמכות – מכוח מה החליט שאין לו סמכות? אכן, בניגוד לשיטות משפט אחרות, אצלנו אין בורר מוסמך להכריע בנוגע לסמכותו שלו עצמו... אלא אם כן הוסמך לכך במפורש ע"י הוראה סטטוטורית, ע"י הצדדים באופן מפורש, או שהחלטתו בדבר ניתנה באופן אינצידנטלי. לכן כאשר מתעוררת מחלוקת אם סכסוך מסויים נופל במסגרת הסמכות שהוענקה לבוררים אם לאו, או אם החוזה שהסכם הבוררות כלול בו הינו תקף – בית המשפט, הוא הרשות המוסמכת לפסוק בעניין. אם בורר לא הוסמך על ידי הצדדים להכריע... ובכל זאת... בוחר לדון ולהכריע בעצמו, יכול הצד המתנגד לכך לשדל את הבורר לפנות בעצמו באבעיה לבית המשפט; ובהעדר הצלחה בכך – לפנות לבית המשפט בבקשת פסק דין הצהרתי בדבר חוסר סמכות הבורר לדון בסכסוך"

אלא שאף על פי פרופ' אוטולנגי, קיימים שלושה חריגים לכלל זה: כאשר הבורר הוסמך על ידי הוראה סטטוטורית להכריע בשאלה זו, כאשר הצדדים הסמיכו את הבורר מפורשות לדון בשאלה זו, או כאשר הבורר נדרש לדון בשאלה זו באופן אינצידנטלי.

במקרה דנן דומה כי לא תתעורר מחלוקת ששני החריגים הראשונים לכלל אינם מתקיימים. עם זאת, את החריג השלישי – מתעורר צורך ממשי לבדוק, נוכח פסק הבורר:

כב' הבורר נתן דעתו לסוגיה זו בפסק הבורר עם תחילת הדיון לגופם של דברים. כך קבע בסעיף 16 לפסקו:

"יבהליך שהתקיים בבית משפט השלום בחיפה בין חלק מהנתבעים כאן לבין התובעת, במסגרתו הועלו טענות דומות לאלו שהעלו הנתבעים בפני כנגד אי חוקיות האגודה והתקנון שלה, נקבע על ידי בית המשפט, כי נוכח העובדה שעיקר הסכסוך שם נכנס בגדר עסקי האגודה, אין מניעה לדון בטענות החוקתיות במסגרת של בורות, באופן אינצידנטלי (ת"א 6809-06-09 [פורסם בנבו] בפני כבוד השופט עדי חן-ברק). ברע"א 2305-02-10 [פורסם בנבו] אישר בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' ס' הנשיאה השופטת שולמית וסרקרוג) את החלטתו של בית המשפט השלום.

הנה כי כן, נמצא אני נאלץ לדון בטענות קונסטיטוציוניות, כבודות משקל, באופן אינצידנטלי לסכסוך הכספי שבין הצדדים."

מכאן, כי אף כב' הבורר היה ער לחריגים האמורים, ופעל לפי החריג השלישי.

המשיגים לא טענו דבר כנגד הכרעתו זו של כב' הבורר, אלא המשיכו וטענו כנגד סמכות הבורר לדון בשאלת סמכותו. הם נמנעו מלטעון בדל טענה בדבר ההליכים שנוהלו על ידי חלק מהם בפני

בית המשפט השלום בחיפה ובפני בית משפט המחוזי בחיפה. דומה כי בחירה זו לבד – מדברת בעד עצמה.

למעלה מן הנדרש, אבקש להתייחס גם לטענות המשיגים בדבר סמכות הבורר לדון בשאלת סמכותו;

מספרו של המלומד ישראל שמעוני, **אופק חדש בבוררות – דיני בורות עם ערכאת ערעור (משנת 2009)** עולים הדברים הבאים, עמ' 104-105 (ההדגשות שלי ד.ב.):

"יכלל, אין הבורר מוסמך להכריע בתוקפו של ההסכם ופירושו, והדבר מסור רק לסמכות בית המשפט... עם זאת, מקובל, כי הבורר רשאי להתייחס לעובדות שעל יסודן מועלית טענת הסמכות, ולדון בהן... אין ספק, כי מתן סמכות לבורר לדון בסוגיית סמכותו הינה סמכות רחבה מידי ומסוכנת. החריג לכלל הוא, כי הבורר מוסמך להכריע בשאלת סמכותו אם הצדדים הסמיכוהו לכך במפורש בהסכם, או שהסמכות עולה מתיחום הפלוגות או מכוח התנהגות או הסכם בעל פה.... במקרה כזה, יהא הבורר הפוסק הסופי גם בעובדות אלה.

אולם, גם באין שטר בוררין, המייפה במפורש את כוחו של הבורר להחליט על סמכותו, רשאי-גם-רשאי הבורר לקבוע את העובדות שמהן נובעת סמכותו. אלא שקביעה זו אינה סופית, שכן רשאי בעל דין לכפור בה לפני בית המשפט...

לעניין ההבחנה בין החלטה לגבי עצם הסמכות לבין דיון בעובדות היוצרות את הסמכות, ראו גם דברי המשנה לנשיא מ' בן פורת... שם נפסק, כי הבורר רשאי לדון ולהביע את דעתו בעובדות ובשאלת פירושו של הסכם הבוררות... כך, לדוגמא, אם נקבע בהסכם הבוררות... "כל סכסוך או מחלוקת שיתגלעו ביניהם בעניין הנוגע, כולו או חלקו, במישרין ובעקיפין, להסכם זה", ניתן להסיק כי ניסוח כה גורף ורחב של הסכם הבוררות מעיד על מתן סמכות לבורר לדון בשאלת סמכותו"

כאן, נוסחו של סעיף הבוררות, הוא אכן כללי ביותר וניתן לקרוא ממנו סמכות בורר להכריע גם בסוגיית סמכותו. זוהי לשונו (סעיפים 132-137 לתקנון האגודה):

י"שוב סכסוכים

132. כל סכסוך, הנובע מחברותו באגודה או מעסקי האגודה, לרבות פירוש של כל עניין הנובע מתקנון זה או פירוש סעיף מסעיפיו, אשר יתגלע-

בין: חברים, חברים לשעבר, יורשיהם או נציגיהם החוקיים - מצד אחד;

לבין: האגודה, מוסדותיה, פקידה או חברי הועד שלה – מצד שני;

יימסר, לפי דרישת אחד הצדדים, לגישור ופישור ורק אם לא יושב ויסיימם – יועבר לבוררות, לרשם האגודות השיתופיות לפי סעיף 2)52 לפקודת האגודות השיתופיות.

133. תקנון זה מהווה גם הסכם בורות כללי ומיוחד, ולא יהיה צורך בחתימה הסכם בורות נפרד לכל עניין הקשור בבוררות והנוכח בתקנון זה.

134. הבוררים שיפעלו לשוב סכסוך על פי הוראות תקנון זה, יפעלו לפי פקודת האגודות השיתופיות והתקנות על פיה.

135. רשם האגודות השיתופיות, ביושבו כבורר, על סכסוך לפי תקנון זה, לא יהיה כפוף לסדרי הדין האזרחיים ולדיני הראיות, אך יהיה חייב לאפשר לצדדים ובאי-כוחם לטעון בפניו; יהיה חייב לנהל פרוטוקול מפורט משיבות הבוררות ולהפיצו לצדדים; וכן יהיה כפוף לדין המהותי, החלטותיו ופסיקותיו תהיינה חייבות בהנמקה מפורטת ומלאה.

136. הבוררים ידונו ויפסקו בסכסוך במעמד שני הצדדים, אולם הם רשאים לדון ולפסוק גם במעמד צד אחד, אם שני הצדדים הוזמנו כדין, ומשלוח ההזמנה לבוררות לדיון בפניה ולמסירת עדות בפניה באמצעות דואר רשום תחשב כהזמנה כדין.

137. למרות האמור בסעיפים 133-136 לעיל, מחלוקת בין חברי הקיבוץ לבין עצמם או בין חברי הקיבוץ לבין חברה, לגבי עניינים הנוגעים לאגודה החקלאית ו/או חברה, ידונו בבוררות על פי תקנון הקיבוץ ולא בבוררות על פי תקנון זה."

כפי שניתן לראות, לשונו של פרק יישוב הסכסוכים בתקנון האגודה היא רחבה, ולאור האמור בספרו של שמעוני, לא יקשה לקרוא ממנו גם סמכות בורר להכריע בסוגיית סמכותו.

עם זאת, לא נסתפק בכך. במאמרו של כבי הנשיא בדימוס מאיר שמגר, בוררות – הסמכות להכריע בשאלת הסמכות (משפט ועסקים א', התשס"ד), מצאתי גם את הדברים הבאים (ההדגשות שלי ד.ב.):

"... עם זה, מקובל כי הבורר רשאי להתייחס לעובדות שעל יסודן מועלית טענת הסמכות, ולדון בהן. כך גם לדברי זוסמן:

"כלל גדול הוא, שהבורר הוא הפוסק בדבר העובדות ובדבר החוק החל עליהן ואין בית המשפט מעביר את החלטת הבורר תחת שבת בקרתו. אך יש ועם העובדות העומדות להכרעה נמנית גם עובדה שבה תלויה סמכותו של הבורר, כגון העובדה אם נערך בכלל שטר בוררין, או אם החוזה שבו כלול סעיף הבוררות יפה בכלל. משפוטק הבורר בנושא זה, כי יפה כוחו של החוזה והוא מחייב את הצדדים, נמצא פוסק בדבר סמכותו עצמו, כי באין חוזה אין לו סמכות. מצד שני, משפוטק הבורר כי החוזה בטל, הרי ממילא אין גם שטר הבוררין בנמצא; אם כן, מנין שואב הבורר את כוחו לפסוק בכלל? מקרה זה מגלה לנו, כי קביעת העובדות שבהן תלויה סמכות הבורר, אין דינה כדין קביעת עובדות אחרות המשמשות יסוד לפסק הבורר.

המימרה, 'אין בורר מוסמך להחליט בעצמו על סמכותו', אין משמעה כי הבורר מנוע מלהחליט בעובדות הנוגעות לסמכותו. ראשית, יכולים בעלי הדין להרשות את הבורר לפסוק גם בעובדות אלה לחלוטין, ומשעשו כן, הרי נערך שטר בוררות לקביעת סמכות הבורר, ובית המשפט יתייחס אליו כשם שהוא מתייחס לכל שטר בוררין; במקרה זה הבורר הוא הפוסק הסופי גם בעובדות אלה. אולם גם באין שטר בוררין המייפה את כוחו של הבורר להחליט על סמכותו, רשאי גם רשאי הבורר לקבוע את העובדות שמהן נובעת סמכותו, אלא שקביעה זו אינה סופית, כי רשאי בעל דין לכפור בה לפני בית המשפט ואם עשה כן, יהיה בית המשפט הדין בדבר חייב, לפי הראיות שיובאו לפניו, לבחון את העובדות הקובעות את סמכות הבורר; אין הפסק מחייב אלא אם היה הבורר מוסמך לתיתו, ואת קיומו של תנאי זה קובע סופית בית המשפט"

[ההדגשה אינה במקור]

דברים ברוח דומה אמר המשנה לנשיא יואל זוסמן (כתוארו אז) גם בעניין משיח נ' רביע:

...

לעניין ההבחנה בין החלטה לגבי עצם הסמכות לבין דיון בעובדות היוצרות את הסמכות, ראו גם דברי המשנה לנשיא מרים בן-פורת (כתוארה אז) בפסק הדין בעניין ג'ברה:

"צודק לדעתי עו"ד אריאלי שלא היתה לבורר סמכות להכריע סופית בשאלת פירושו של 'הסכם הבוררות'... אך אם סבור הוא שאסור היה לבורר אף לדון בשאלה ולקבוע עמדתו בה, כי אז טעות בידו"

במקרה דנן, הכרעת כב' הבורר בטענת אי חוקיותה של האגודה ותקנונה, הביאו, הלכה למעשה, להחלטת כב' הבורר בסוגיית סמכותו. זאת מן הטעם כי הכריע, זה האחרון, **בעובדות מהן נובעת סמכותו.**

די באמור בכדי להכריע כי היתה בסמכות כב' הבורר לדון בסוגיית סמכותו, במסגרת העובדות העולות מתיק בוררות זה.

מסקנה זו מוצאת עוגן איתן גם בדברים הבאים אשר נאמרו על ידי כב' סגנית הנשיאה כב' השופטת שולמית וסרקרוג מבית המשפט המחוזי, **בעניינם של המשיגים בפני** (שם נוספו שני צדדים אשר אינם צד להליך זה, אך אין בכך כדי לגרוע מהעובדה כי המשיגים שבפניי - **כולם** היו צד להחלטה זו), בהליך אחר – אותו הליך אשר הוזכר על ידי כב' הבורר עת קבע לעניין סמכותו **(רע"א 2305-02-10, [פורסם בבנו] ההדגשות שלי ד.ב.):**

"בהחלטה שניתנה, ותוך הפנייה לפסיקה רלוונטית קבע בית המשפט, כי גם אם עולה טענה בדבר "אי חוקיות" אין בה לכשעצמה כדי להצדיק אוטומטית ביטולו של סעיף בוררות באותו חוזה וביטולו של הליך הבוררות, ואלה יכולים להיבדק על ידי בית המשפט במסגרת סמכות הפיקוח' הנתונה לו, על החלטות בורר.

ועוד, המדיניות המשפטית הנוהגת היא קיום הסכם בוררות, גם כאשר עולה טענה של אי חוקיות, במיוחד כאשר ראוי כי המחלוקת יבורר לגופן, קודם להעמדת בירור משפטי, המנותק מגוף הטענות.

עוד קבע בית המשפט, כי שאלת אי-החוקיות אינה ברורה על פנייה, וכי קריאת כתבי הטענות לגופם מעמידה את המחלוקת בנוגע לעניינים כספיים של המבקשים נגד הקיבוץ והאגודה, שעיקרם נוגעים לסמכות האגודה להטיל עליה תשלומים כאלה או אחרים. מכאן ששאלת החוקיות, ככול שהיא עולה, היא אינצידנטאלית – אגבית, ולכן אין מניעה כי תתברר בפני בורר, במיוחד בפני רשם האגודות שלו הידע לדון באותן מחלוקות.

5. אין לי אלא לאשר את החלטתו של בית משפט השלום, תוך הבהרה כי היא תואמת לנתונים העובדתיים שעמדו בפני הערכאה הדיונית, וכי לפחות בשלב זה, יש לראות את סעיף הבוררות בחוזה כמחייב את הצדדים.

כפי שהוזכר וכפי שנטען על ידי המשיבים, המחלוקת העובדתית העומדת מאחורי הטיעון המעלה שאלות של חוקתיות, נוגעת לסכסוך כספי שענייננו הימנעות המבקשים מתשלום בגין שירותים מוניציפאליים, כאשר לבושו המשפטי הוא טיעון של אי חוקתיות. לבוש זה, אינו עיקרו של הסכסוך, אלא לכל היותר יכול שיתעורר כשאלה אגבית, וככל שיידרש כי תובא להכרעה, ראוי כי ייעשה קודם לכן בירור עובדתי, וזה יכול שיעשה במסגרת הליך הבוררות (אוטולגני, בוררות- דין ונוהל (כרך א') 186 (2005). בכל שלב עומדת לבורר הסמכות להעמיד בפני בית המשפט שאלה בדרך אבעיה (סעי' טז לתוספת לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968).

6. ועוד כפי שהודגש, **סעיף הבוררות בניסוחו בחוזה הוא רחב היקף, ויש לאכוף מימושו.**

כדי שניתן יהיה לדון בסוגיות החוקתיות - ככול שיהיה בכך צורך - צריכה לעמוד בחינה של נתונים עובדתיים רלוונטיים - במיוחד כאשר הצדדים הסכימו על מתן הסמכויות לגופים כאלה או אחרים - וזו יכולה להתברר, מכוחו של החוזה ועל-פיו בפני בורר.

המדיניות המשפטית הנוהגת מצדיקה ברור ההליך בפני בורר, כאשר הייתה הסכמה רחבת היקף של הצדדים (רע"א 180/07 כץ נ' איגוד הכדורסל. נבו, 4/10/09).

7. בעיקרון, שעה שעל-פי החוזה קיימת הסכמה של המבקשים להיות חברים באגודה שתוקם וכן מה יהיה תפקיד של גוף כזה או אחר, אין עילה שנוגדת סעיף בוררות וזאת כאשר אין הוראה האוסרת התנהלות כזו. יצוין כי בפני המבקשים עמדה מלכתחילה האפשרות שלא להיכלל כמי שמבקש ליהנות מההרחבה ולעמוד בזכייה על בסיס מכרז.

שאלת ההתארגנות נתונה הייתה להסכמת המבקשים ואין היא על פנייה מעלה שאלות של חוקתיות. השאלה אם הגוף הנבחר או המוסכם עושה שימוש כדין בסמכותו היא השאלה הרלוונטית, וזו ודאי טעונה ברור עובדתי.

יישומו של ההסכם, בניגוד לעצם קיומו, אינה שאלה חוקתית אלא שאלה חוזית והיא פועל יוצא של העובדות. השאלה המשפטית-חוקתית אינה מנותקת מתשתית עובדתית ויכול שתתעורר לאחר קביעת תשתית עובדתית רלוונטית. "

קביעה זו של בית המשפט המחוזי, עמדה כנר לרגליו של כב' הבורר, עת דן בכתב התביעה; כב' הבורר ערך ברור עובדתי ממנו עלו מסקנות עובדתיות בשאלת יישום הסמכויות המצויות בתקנון האגודה – אותן סמכויות דרכן ביקשו המשיגים להביא לאי חוקיות האגודה – ומצא כי אין כל פסול באופן יישומן. זאת, באופן אינצידנטלי לסכסוך שבין הצדדים, בהתאם לקביעת בית המשפט הנכבד.

לאור התנהלותו זו של כב' הבורר, ולאור כל המקובץ לעיל אני דוחה את טענת המשיגים בפניי, כי לא היה בסמכות כב' הבורר להכריע בסוגיית סמכותו במקרה זה.

טענה נוספת של המשיגים בפניי היתה כי כב' הבורר שגה בכך שלא דן בטענותיהם המקדמיות – אלא במסגרת פסק הבורר הסופי בלבד. השאלה המקדמית כפי שפורטה בהשגה, למיטב הבנתי, היתה שאלת סמכותו של כב' הבורר לדון בסוגיית הסמכות.

נראה, כי המקובץ לעיל מייתר את הדיון בטענה זו, נוכח הקביעה כי סמכות הבורר לדון בסוגיית סמכותו שרירה וקיימת במקרה זה, ובפרט נוכח קביעת בית המשפט המחוזי, כאמור. משהעביר בית המשפט המחוזי את הדיון לרשם לשם מינוי בורר בהתאם לתקנון – ברי כי דיון מיוחד ומקדמי בשאלת הסמכות נמצא מיותר.

יתרה, לו היה כב' הבורר פועל בהתאם לטענת המשיגים, היה, למעשה, מכשיר מסלול עוקף לתקיפת החלטת בית המשפט המחוזי; על פסק דינה של כב' ס' הנשיאה וסרקרוג לא הוגש ערעור ולפיכך הפך זה לחלוט. לו היה כב' הבורר מוציא תחת ידו פסק בורר חלקי הדן בשאלת סמכותו – היתה נפתחת בפני הצד אשר החלטתו זו של כב' הבורר לא היתה לרוחו, ויש לצפות כי היו אלה המשיגים, דרך נוספת להשיג או לערער על החלטה זו בפני הרשם או מי מטעמו, ולאחר מכן – אף להגיש בג"ץ – וזאת כאמור לאחר שפסק דינו של בית המשפט המחוזי הפך חלוט. ברור שאין לאפשר מצב דברים זה המכשיר ניצולם לרעה של הליכים משפטיים.

לפיכך, כדין נהג כב' הבורר עת נמנע מלפצל את הדיון בסוגיית סמכותו מהדיון בכתב התביעה.

טענות המשיגים בעניין כב' הבורר וניהולו את הליך הבוררות

למשיגים, כעולה מההשגה, שלל טענות בעניין אופן ניהולו של כב' הבורר את הליך הבוררות שבין הצדדים. איני יכולה שלא להתייחס לטענות אלה, גם בשל הסגנון בו בחרו המשיגים להביא בפני טענות אלה;

טענות לעניין הצגה מוטית של כב' הבורר את התמונה העובדתית:

עדות מר גרופי :

זכור, המשיגים טענו בפני כי כב' הבורר הביא תיאור מגמתי גם של עדויות הצדדים, תוך שהביאו דוגמאות בעדותו של מר גרופי, מהן עולה, לטענתם, כי בחקירתו אולץ מר גרופי 'להודות'... בעובדות שהן הפוכות ומנוגדות לעובדות שטען להן" (סעיף 39 להשגה).

בכל הכבוד הראוי, לא ראיתי כי יש באיזו מהדוגמאות שהביאו המשיגים פרטים אשר יש בהם כדי לשנות מהתוצאה הסופית של עדותו של מר גרופי, כפי שהוצגה בפני הן על ידם וכפי שעולה היא מפסק הבורר, ואסביר ;

גם לו אקבל את טענות המשיגים לכך כי קיימים פרטים או עובדות בחקירתו של מר גרופי אשר אינם עולים בקנה אחד עם תצהירו – המדובר בפרטים שאינם מהותיים לתוכן העדות עצמה, ואין בהם כדי להשפיע על ההכרעה הסופית בהליך דנן.

המשיגים מבקשים להסיק מהדברים הבאים (ראו סעיף 16 לעיל), כי דין תביעתם להתקבל וכי כב' הבורר חטא לתפקידו עת לא ראה את הדברים עין בעין עם האמור :

"הצגת הדברים באופן זה רחוקה מהאמת, ודי בעיון בפרוטוקול החקירה מיום 15.7.10... כדי להתרשם עד כמה חלקו הנתבעים על הגרסה שהובאה בתצהירו של רוני גרופי, עד כמה אולץ רוני גרופי להודות, בחקירתו שתי וערב, בעובדות שהן הפוכות ומנוגדות לעובדות שטען להן, וכן בעניינים ש"הושתקו" או "הועלמו" מגרסתו בתצהיר, וכן לדוגמא :

"...לא הוסבר לי ולא הבנתי שהאגודה היא הגוף המוניציפאלי באילון... נכון שכתוב בהסכם... שוועד האגודה שווה לוועד המקומי. למרוצת שזה מה שכתוב, זה לא מה שהבנתי".

"ש. עו"ד ארז לבנון, אשר ניסח את מערכת ההסכמים... מסביר... שמקימים אגודה מוניציפאלית אשר אמורה לקבל לידיה את כל הסמכויות של הוועד המקומי.

ת. אני זוכר שהדברים נאמרו... עו"ד לבנון אמר שרצו להעביר את כל התפקידים המוניציפאליים לאגודה המוניציפאלית אבל החוק לא מאפשר..."

"התוכן שמולא באגודה הוא תוכן שמוקנה לה על פי התקנון והמטרות שלה..."

"בהסכם שבין הקיבוץ למתיישבים, יש הפנייה להסכם בין האגודות... (שבן) כתוב שהקיבוץ יעביר סמכויות מוניציפאליות לאגודה..."

ועוד כהנה וכהנה "פנינים", שהבורר בחר להתעלם מהן, ונהפוך הוא: הבורר בחר לקבוע באופן כללי וסתמי, כי עדותו של גרופי "עשתה רושם אמין", ולפיכך הוא "מאמץ את דבריו" – אלא שענינו הרואות, כי אימוץ מלוא דבריו, היה מחייב את דחיית התביעה"

(סעיפים 39-40 להשגה, ההדגשות במקור)

ונניח כי כך הם פני הדברים, או כי כך התנהלו הם בעבר - על פי עדותו של מר גרופי. האם יש בכך כדי להביא לביטולה של האגודה, של סעיף מסעיפיה וכפועל יוצא מכך להשמטת חובם של המשיגים כלפי האגודה? לדידי התשובה על כך בשלילה. אפשר שהתשובה לכך מצויה, לפחות בחלקה, בעקרון זהות הוועדים שבצו המועצות המקומיות. אפשר שלא היה פסול בהתנהלות זו אשר מהעדות עולה כי הוסברה לתושבים ולא הוסתרה. דומה, כי מדברים אלה לא הוכחה בונה ליצור קונסטלציה בלתי חוקית שכל מטרתה להוציא כספים שלא על פי הדין מתושבי ההרחבה, כפי שטוענים המשיגים, ואף לא הוכח כי כך נעשה. יתרה מכך, אף מצויה הוראה בתקנון המשווה את גביית הכספים מתושבי ההרחבה לגביית כספים מאחרים (חברי הקיבוץ, שוכרים וכד').

יתרה, מהעדויות ומחומר הראיות עולה כי ההפך הוכח: קיימים שני ועדים: ועד מקומי וועד ההנהלה של האגודה, אשר ההפרדה ביניהם עונה על הנדרש בדין. לא מצאתי בחומר הראיות כל הוכחה או ראיה לכך שלא אלה הם פני הדברים. הסתמכות על דבריו אלה של מר גרופי, אינם מהווים, לטעמי, ראיה כזו.

עדות המשיגה 8 :

המשיגים אף טענו לפרשנות חד-צדדית, מגמתית ועוינת של כב' הבורר בתיאורו את עדותה של המשיגה 8. עוד טענו המשיגים כי התנהלותו זו של כב' הבורר היתה במטרה להפוך את פסק הבורר ל"חסין ערעור" (כך במילות המשיגים – סעיף 43 להשגה) משלושה טעמים :

הראשון – לא היה על כב' הבורר להיזקק לעדויות ולחקירות בתיק זה "מקום בו כתב התביעה מדבר בעד עצמו... ומבסס ללא תימוכין נוספים את מלוא טענות הנתבעים בדבר פעילות לא חוקית ובדבר גבייה בלתי חוקית, ובכך מתייתרת כל שאלה של "אמינות" או "חוסר אמינות" של העדים מטעם זה או אחר" (סעיף 43 להשגה).

השני – "לאור המסמכים החד-משמעיים, שאינן במחלוקת, השאלות הנשאלות הן משפטיות באופן טהור, ואין ל"עדות" כזו או אחרת יכול לשנות כהוא זה את המצב המשפטי לאשורו, המחייב את דחיית התביעה מכל וכל" (סעיף 43 להשגה).

השלישי – ככל שהמצאים העובדתיים אינם מתיישבים עם הראיות שהובאו - על ערכאת הערעור להתערב בממצאיה העובדתיים של הערכאה דלמטה.

למעשה, המשיגים ביקשו לעשות שימוש בכתב התביעה של האגודה (כך עולה מהטעם הראשון) – על מנת להוכיח את טענותיהם לאי חוקיות האגודה, תקנונה ופעילותה אשר שימשו בסיס לכתבי התביעה. באופן דומה, המשיגים, מבקשים להתבסס על "מסמכים" אשר מהחומר שבפניי ולמיטב הבנתי, עולה כי הכוונה היא למכתב ההתראה בו עשתה האגודה שימוש במונח "מסי ועד מקומי", על מנת לייתר עדויות ובירור עובדתי של הדברים, בשל ש"הדברים מדברים בעד עצמם".

קבלת טענות אלה של המשיגים היתה מביאה לדחיית התביעה. היעלה על הדעת כי כב' הבורר היה נמנע מדיון לגופם של דברים רק בשל שני הטעמים האמורים? תוצאה זו אינה מתיישבת הן עם הכרעתו לעיל, כי לא היה בכתב התביעה דבר כדי לבסס את טענות המשיגים, וכך גם במכתב ההתראה. תוצאה זו בוודאי שאינה מתיישבת עם קביעתו של בית המשפט המחוזי, ויש לציין כי לאור קביעה זו, אף היתה, במידה מסוימת, חובה על כב' הבורר לערוך בירור עובדתי של הטענות, למורת רוחם של המשיגים.

לעניין הטעם השלישי כל שנתר לי לומר הוא כי הממצאים העובדתיים העולים מפסק הבורר כמו גם מחומר הראיות לא נסתרו על ידי המשיגים. לפיכך, גם לו ביקשתי לקבל טענה זו – מהן העובדות החלופיות שאמורה היתה ערכאת הערעור לקבל תחת הקביעות העובדתיות העולות מפסק הבורר? למשיגים הפתרוניים.

הצגת הדברים על ידי כב' הבורר :

בסעיף 19 לעיקרי טיעון המשיגים טוענים הם כי "כל ראיות התובעים [צ"ל הנתבעים] ותצהיריהם, עוותו, קוצצו, סורסו, כווצו, ועורבבו יחדיו לכדי "מחית" בלתי ניתנת להבנה או לעיכול".

מעבר לבחירת המילים המיוחדת, יש לציין כי טענות אלה – בעלמא נטענות. כך למשל, כנגד קביעות כב' הבורר בנוגע לעדותה של המשיגה 8 לא טענו המשיגים טענה סותרת, אלא רק לעולל שעשה הבורר בניתוחו את עדותה, מבלי להביא ניתוח אחר אפשרי, או לעמוד על שגגות הבורר בהבנת העדות וכיוצא באלה.

זהו הפרט שמעיד על הכלל, לגבי טענות המשיגים כנגד ניתוחו של כב' הבורר את הראיות שהובאו. משכך, פנו המשיגים לטענות מהן עולה כי הראיות שהובאו – מיותרות הן, בשל שכתב התביעה מבסס את טענות המשיגים כי המדובר בפעילות בלתי חוקית ובגבייה לא חוקית. ואזכיר: בכתב התביעה נתבעים סכומים בגין דמי חבר חודשיים שהמשיגים נמנעו מלשלם לאגודה. זאת בשונה מכספים בלתי חוקיים וכספי ועד מקומי – כטענת המשיגים. דומה כי גם דברים אלה מדברים בעד עצמם.

בשל טענות המשיגים בקשר עם ניהולו של כב' הבורר את הליך הבוררות, ראיתי לנכון להוסיף התרשמותי מאופן ניהול הליך הבוררות, אשר אינה עולה בקנה אחד עם טענות המשיגים.

המשיגים טענות בפניי כי :

יהתייחסותו המפורטת של כבוד הבורר לעניינים שהתנהלו מחוץ לבוררות, לרבות הקפאת ההליך לצרכי גישור ו/או על ידי גורמי [ס] אצל רשם העמותות [האגודות השיתופיות], הינה התייחסות שאיננה ראויה, וזאת בלשון המעטה – סמכותו של הבורר לפסוק, הן מבחינת התוצאות והן מבחינת הוצאות, משתרעת אך ורק [על] מה שהתרחש בתוך ההליך פנימה, ותו לא"

(סעיף 17 להשגה, ההדגשות במקור).

הגם כי בדרך הכלל מוכנה אני לקבל טענה זו - לא אוכל לקבלה במקרה דנן. כבי הבורר הכריע בטענות הצדדים. כבי הבורר דחה את טענות המשיגים, אך אין בכך כדי למנוע ממנו אמירות ביקורתיות לגבי התנהלות המשיגים בהליך הבוררות בפניו, ובפרט נוכח קביעתו להטלת הוצאות על המשיגים, בסכומים שאינם דומים לסכומים המוטלים בדרך הכלל על ידי בוררים, שאז – ראוי ונכון לנמק את הטעמים לכך, ואיני רואה בכך כל פסול.

כך עולה מפסק הבורר (סעיפים 59-60 לפסק הבורר, ההדגשות במקור):

"הדרך בה בחרו הנתבעים לנהל את ענייניהם הובילה לקיומה של התדיינות ממושכת בנושאים מורכבים, אשר הצריכה השקעת זמן, טרחה ומשאבים רבים, כנדרש לטיפול בסוגיות מעין אלה אשר נידונות בדרך כלל בעתירות מנהליות ובג"צ. לרבות קיום מספר ישיבות בורות, הכנת תצהירים מפורטים, שמיעת ראיות והכנת סיכומים ארוכים ומורכבים. זמן וטרחה העולים מעל ומעבר לאלה הנדרשים בדרך כלל לטיפול בתביעות לסעד כספי בסדר הגודל הנתבע.

לא זו בלבד, הנתבעים הגישו בקשות ביניים רבות, אשר הצריכו זמן וטרחה להשיב עליהן ולהחליט בעניינן, אשר היו ברובן המוחלט מיותרות ונדחו.

כמו כן, בדרכים שונות ומשונות הצליחו הנתבעים להביא להמשכות הליכי הבוררות זמן רב, מעל ומעבר למקובל ולרצוי בהליכים מסוג זה. כולל הגשת בקשות דחייה רבות, אי הופעה לישיבות הבוררות, אי קיום הוראות בדבר הגשת מסמכים במועדים שנקבעו ועוד ועוד.

כך למשל:

ראשיתם של ההליכים בכתבי מינוי בורר שהתקבלו אצלי בסוף חודש 2/08. ביום 6/4/08 פנה ב"כ הנתבעים לרשם... לצורך קיום הליכי גישור... החליטה מנהלת מחלקת הבוררות... להקפא את הליכי הבוררות לשישים ימים והטילה על ב"כ הנתבעים לדווח על התקדמות הגישור. בחלוף שישים הימים, הודיע ב"כ הנתבעים כי הליכי הגישור הם באחריות המועצה המקומית והיא הכתובת לקבל מידע עליהם, וב"כ התובעת ביקש את חידוש הליכי הבוררות בעקבות חוסר מעש מצד הנתבעים.

משכך, ומאחר וב"כ הנתבעים לא הגיב לבקשת ב"כ התובעת... החלטתי... להמשיך את הליכי הבוררות... ב"כ הנתבעים הגיש בקשה לא לקיים את הליכי הבוררות... משלא נעתרתי... הגיש... בקשה ארוכה ומנומקת, בה טען, בין השאר כי הליכי הגישור לא הסתיימו... לבקשה זו צורף תצהיר של אחד הנתבעים ובו הצהרה על כך שהליכי הגישור מתנהלים כסדרם. דא עקא, שביום... פנה המגשר עצמו לצדדים לגישור והודיע, על הפסקת הליך הגישור... ביום 2/7/08 ביקש ב"כ הנתבעים לבטל את ישיבת הבוררות שנקבעה ליום 9/7/08. בו ביום דחיתי את בקשתו והוריתי על קיום הישיבה במועד... ביום 3/7/08 הגיש ב"כ הנתבעים שוב בקשה ארוכה ומנומקת לבטל את ישיבת הבוררות... אף בקשה זאת נדחתה...

ביום 2/4/09 פנה ב"כ הנתבעים לרשם... במכתב ארוך, בו העלה על הכתב את טענותיו הקונסטרוקטיביות כאמור בכתב ההגנה... הרשם החליט לקיים בעניין דיון לפניו במעמד הצדדים והוחלט על עיכוב

הבוררות בינתיים. בחודש נובמבר 2009 הודיע ב"כ הנתבעים, כי הוא מושך את פנייתו לרשם ואז שוב הוחלט על חידוש הליכי הבוררות.

לאחר האמור החלטתי ביום 15/12/09 על קיום דיון בכל התביעות ביחד וקבעתי סדרי דין... **להפתעתי הרבה**, הודיע ב"כ הנתבעים כי איננו יודעים מי הנתבעים בתביעות השונות, כי "ההתכתבויות הקודמות" נעשו לצורך קיום הליך גישור בלבד, כי טרם הוסדרה שאלת הייצוג שלו, כי אין בידו יפויי כוח מכלל הנתבעים וכי המצאת מסמכים למשרדו איננה מהווה המצאה כדן. עוד טען שם, כי נפתח הליך בבית המשפט בחיפה בו העלה טענות בדבר אי חוקיות האגודה וסמכות רשם האגודות, וביקש לעצור את הליך הבוררות... מייד הוריתי לעו"ד אביב להודיע בדחיפות מיהם הנתבעים אשר בשמם פנה בבקשות במסגרת הבוררות ויצרף יפוי כח. ושוב הופתעתי, עת קיבלתי... הודעה ארוכה ממנה עלה, כי בחודש 4/08 קיבל פנייה ממספר תושבי היישוב אשר אותם ייצג במסגרת תביעה מנהלית, אז קיבל לידי כתב תביעה אחד בלבד, ומעולם לא קיבל יפוי כח מאף אחד מהנתבעים לייצג אותם בבוררות.

הסתבר, כי "התכתבויות" של עו"ד אשר איננו מייצג מי מהנתבעים בתיקים השונים הובילו לעצירת הליכי הבוררות למשך תקופה העולה על שנה וחצי."

כב' הבורר ממשיך במתן שלל דוגמאות בעלות אופי דומה לאמור, המציגות את התנהלות המשיגים בפניו באור בעייתי, **וזאת בלשון המעטה**. ועל כך נאמר – הפוסל במומו פוסל.

המשיגים, באמצעות בא-כוחם, טענו בפניי כך (סעיף 9 להשגה, ההדגשות במקור):

"יהח"מ יביע מראש את צערו הרב על הצורך לומר בעניינו של הבורר קמא, עו"ד רוזינס, דברים בוטים ומפורשים, אולם חובת הח"מ בכיבוד ערכאות שיפוטיות ומעין שיפוטיות, כמו גם חובתו של הח"מ בכבודם של חברים למקצוע, אינן גוברות על חובתו של הח"מ לשרת את לקוחותיו ולייצגם, כהוראת הדין, **בנאמנות, במסירות וללא מורא – מפני אף גורם שבעולם** – והבורר קמא בכלל זה"

אך לצד האמור העלה ב"כ המשיגים בשם המשיגים טענות אשר טוב היה להן לו לא היו נכתבות, ובוודאי שלא בסגנון אשר נבחר. כך לדוגמא:

"יהאם הבורר בכלל קרא את כתב ההגנה? ברור כשמש כי הבורר לא התייחס לטענות ההגנה, אך ניתן היה לצפות כי לפחות יידע מה נטען בו"

(סעיף 33 להשגה).

ברי, כי לא חייבת, ובוודאי שלא צריכה להיות, התנגשות בין חובות עורך דין לייצג לקוחותיו בנאמנות, במסירות וללא מורא, ובין כיבוד ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות, אשר אף זו חובה אתית שיש לו לעורך הדין המייצג.

אין ספק בלבי, כי ניתן היה להסתפק בטענה כי לדעת המשיגים הבורר לא התייחס לטענות ההגנה תוך פירוט הטענות אליהן לא התייחס, תחת שימוש בסגנון ראוי הוקעה כנגד כב' הבורר. ולעניין זה אין נפקא מינה אם בחר ב"כ המשיגים בפתח השגתו להתנצל מראש (יהח"מ יביע מראש את צערו הרב על הצורך לומר בעניינו של הבורר קמא, עו"ד רוזינס, דברים בוטים ומפורשים" (ריישא סעיף 9 להשגה)) על שימוש בסגנון בוטה ולא ראוי זה, תוך הקמת משוואה ממנה עולה כי הדבר עומד בסתירה לכיבוד הערכאות כאמור.

עוד טוענים המשיגים בסיכום השגתם (סעיפים 82-83 להשגה):

"למרבה הצער, עסקינן בבורר שנקט עמדה וצד, תוך התעלמות מוחלטת מהעובדות, מהדין, ומחובותיו כבורר, כבר מן השורות הראשונות לפסק דינו נוקט הבורר עמדה פולמוסית, במובן של הצדקת התוצאה בכל מחיר, ללא קשר לשאלת נכונותה או צדקתה..."

עמדה כזו רחוקה מכל מה שהוא לוגי-תבוני, מהווה סוג של אלימות משפטית, רחוקה מאוד ממה שמחייבים כללי האתיקה את עורכי הדין ככאלה, ובוודאי כשעסקינן בעורך דין בעל סמכות שיפוטית כבורר..."

ולא הסתפקו בכך המשיגים, והוסיפו את הדברים הבאים (סעיף 87 להשגה):

"הדעה הרווחת בציבור חברי האגודות, לרבות חברי הקיבוצים והמושבים הוותיקים, הינה כי בוררות מטעם רשם האגודות הינה "ערכאה מכורה", שתוצאותיה ידועות מראש, וכי הבוררים-מטעם יפסקו תמיד לטובת האגודה וכנגד הפרט. פסק דין כגון זה של הבורר קמא, מוכיח את הדעה הרווחת בציבור: לאמור "אל תבלבל אותי עם העובדות, תשלים"."

הגם שפעמים אחרות ניתן היה לקבל את טענות המשיגים כי על הבורר היה לפסוק במסגרת הסכסוך שבין הצדדים ותו לא – לאור פירוטם יוצא הדופן של הדברים על ידי כב' הבורר, כמו גם אופיים יוצא הדופן, אני דוחה טענה זו של המשיגים במקרה דנן. קביעתי זו היתה עומדת על כנה גם בהעדר הדוגמאות שלעיל מתוך ההשגה שהוגשה בפניי.

איני יכולה שלא לתהות ביני לביני בשאלה: לו היה מדובר בהליכים בפני בית משפט, ולא בהליכי בוררות, האם היה בכך כדי לשנות מהתנהלותם של המשיגים, כפי שבאה לידי ביטוי בפני כב' הבורר ובפניי? ודי לחכימא ברמיזא.

על התנהלות המשיגים כפי שפורטה לעיל, אבקש להוסיף גם דברים הקשורים לאופן טיעון של טענות משפטיות בפניי:

כזכור, טענו המשיגים בפניי **מחד גיסא** כי היה על כב' הבורר לדון בשאלת סמכותו **כשאלה מקדמית**: "הדעת נותנת כי היה עליו תחילה לדון בשאלת סמכותו, ואחר ביתר הטענות המקדמיות..." (סעיף 65 להשגה). טענה זו טענו המשיגים בתגובה לביקורת הקשה שהוטחה בהם בפסק הבורר, בקשר עם אופן ניהול הליך הבוררות בפני כב' הבורר. כב' הבורר קבע כי הימשכות ההליכים בפניו נבעה מהתנהלות המשיגים ובא-כוחם, תוך פירוט רב של התנהלות בלתי לגיטימית זו.

המשיגים טענו בפניי, כי העובדה ששאלת סמכות הבורר הועלתה כשאלה מקדמית אך כב' הבורר בחר שלא לעסוק בה ככזו - היא אשר גרמה להתארכות ההליכים והתייקרותם, ולא כפי שקבע כב' הבורר בפסקו.

מאידך גיסא, טענו המשיגים בהמשך השגתם (בסעיפים 69-70), כי כב' הבורר דן בשאלת סמכותו אך לא היתה לכב' הבורר סמכות לדון בשאלת סמכותו.

בכל הכבוד, לא יכולים המשיגים לאחוז במקל משני קצותיו, ולפיקך בלבד דין טענותיהם אלה להידחות. זאת בנוסף לדחיית טענות אלה לגופן, כאמור לעיל.

עניין נוסף: המשיגים בחרו לצטט בפני מהחלטת בית המשפט המחוזי בע"א [6937-02-10](#). הציטוט רלוונטי, כך טענו המשיגים, כי מהווה הוא קבלת ערעור בעניין דומה מאוד לענייננו, בטענות דומות לאלה הנתענות על ידי המשיגים בפניי, כאשר עמדת הערכאה דלמטה *"דומה לקביעה שניתנה ע"י כב' השופטת חנה קלוגמן בבית משפט השלום בתל אביב מיום 24.2.09, בתיק תא"מ [63587/07](#) נווה צוף נ' ויינברגר"* (סעיף 67 להשגה). זאת, מבלי לצרף עותק מפסק הדין המצוטט או מפסק הדין בערכאה דלמטה.

מחיפוש שערכתי בשל שפסקי הדין האמורים לא צורפו (פסק דינו של בית משפט השלום לא נמצא על ידי, בשונה מפסק הדין המצוטט של בית המשפט המחוזי), עולה כי הצדדים לפסק דין זה היו הוועד המקומי בנווה צוף והאגודה השיתופית להתיישבות קהילתית, כנגד אדם העונה לשם וינברג חיים. אין בידי מידע האם וינברג חבר אגודה אם לאו, או מידע אחר. המשיגים ציטטו מפסק הדין את הכרעת בית המשפט המחוזי, המשיבה לבית משפט השלום את הדיון בתיק. וזו ההחלטה כפי שמצאתיה:

"במסגרת הערעור, תקף המערער בין יתר את חוקיות החיוב במיסים מוניציפאליים ע"י המשיגים, נשוא פסק הדין, עניין שבית המשפט לא דן בו בפסק הדין חרף החלטת ביניים קודמת של בית המשפט מיום 24.2.09, בה נקבע שהמערער יוכל להעלות את הטענה. בית

המשפט אף לא נתן דעתו לטענות עובדתיות נוספות שנדרשו כגון זכותו של המערער להנחה במיסים מחמת נכות וכן לא נימק את קביעתו כי לא שוכנע בקיומם של אי סדרים או התנהלות לקויה מצד המשיבים או מי מהם בנוגע לנשוא התביעה.

בנסיבות אלה **הצעתי לצדדים והצעתי התקבלה** לפיה, פסק הדין יבוטל ובית המשפט יידרש לטענות האמורות, כמו גם לטענות נוספות שהתעוררו בערעור ובכלל אלה, אך לא רק, סוגיית תקנון ההתאגדות של המשיב 2, השפעתו על מקור סמכות המשיב 2 לחייב במיסים, אם בכלל, כמו גם חוקיותו של התקנון האמור, העדר סמכות של המשיבים לחייב במיסים בשיעור העולה על 30% מתקציב הרשות המקומית ועוד. בית המשפט יהיה רשאי לשמוע ראיות נוספות, ככל שימצא לנכון."

אין בידי את החלטתו של בית משפט השלום לאחר החלטת בית המשפט המחוזי האמורה או לפניה. לפיכך, אין בפני מידע לגבי קבלתן או אי קבלתן של טענות, שעל פי המשיגים הן טענות דומות לאלה שטוענים הם בפניי. מן המפורסמות, כי צד אשר נמנע מלהביא את התמונה במלואה, קמה חזקה כי לא יהיה בראיות אלה כדי לתמוך בטענותיו, ובעניין זה אין נפקא מינה לכך כי אפשר שטרם ניתנה החלטה סופית בעניין זה. על כל פנים, היה על המשיגים לכל הפחות להביא גם עובדה זו בפניי (כי טרם ניתנה החלטה סופית) – והם לא עשו כן, או למצער לפרט את מצב ההליכים בבית משפט השלום.

לכך יש להוסיף, כי החזרת הדיון לבית משפט השלום נבעה, בין השאר, מן הטעם כי בית המשפט נמנע מלדון בחוקיות גביית מיסים מוניציפאליים – עניין אשר אינו בסמכות הרשם או מי מטעמו, ואף לא בסמכות בורר שמונה על ידי הרשם. הטעם הנוסף להחזרת הדיון לבית משפט השלום, היה הימנעותו של בית משפט השלום מלדון בטענות עובדתיות. לטעמי, על אף טענותיהם של המשיגים כי כבי הבורר נמנע מלדון בטענות עובדתיות שהועלו על ידם, לא מצאתי כי טענה זו נכונה.

בשל הדברים האמורים, איני מוצאת, במצב הראייתי שהונח בפניי, קשר אמיתי ממנו ניתן להקיש איזה דבר, בין ההליכים שנוהלו בין הצדדים האמורים לעיל, ובין הסכסוך שבין הצדדים נשוא החלטתי זו.

בקשת עיכוב הביצוע

המשיגים, בסייפת השגתם, ביקשו כי אעכב את מימושו של פסק הבורר בשל (סעיף 92 להשגה):

"עסיבותיו הקיצוניות של ההליך קמא, ובהיות התובעת מתיימרת להיות "חברתית", טוב תעשה התובעת אם תימנע מפעולות גבייה ביוזמתה היא".

האגודה מצדה, פנתה כבר ביום 21/7/2011 בבקשה לאישור פסק הבורר (שזכור ניתן ביום 28/6/2011), בהתאם לסעיף 4)52 לפקודה. מובן, כי הוצאתו לפועל שלפסק הבורר מותנה באישור כאמור (ראו סעיף 5)52 לפקודה). עם זאת, נוכח הוראת סעיף 4)52 סברתי כי לאור הגשת השגה על פסק הבורר – אין בסמכותי לאשר את פסק הבורר בשלב זה. לשם הנוחיות אביא הסעיף כלשונו:

"אם מסר הרשם איזה סכסוך לבורר או לבוררים כאמור בסעיף קטן (2)(II) רשאי הוא -

*(א) לאשר את פסק הבוררים, **או***

(ב) אם על דעת עצמו או עפ"י בקשה שהוגשה לו ע"י אחד מבעלי הסכסוך תוך עשרה ימים מיום הפסק, לתקן את פסק הבוררים או להחזיר לבורר או לבוררים כל ענין הנזכר בפסק למען יחזרו ויעיינו בו."

עצם השימוש במילת הברירה "או", כך סברתי, מפקיע מידי את הסמכות לאשר פסק בורר שניתן כדין, ככל שהוגשה בעניינו השגה. מאחר שזה היה המצב העובדתי בפניי, נמנעתי מלאשר את פסק הבורר, ולמעשה – נתקבלה בקשת המשיגים לעיכוב ביצוע פסק הבורר.

ויובהר, לולא הוראה סטטוטורית זו, דעתי היא כי היתה עומדת במקרה זה ההלכה לפיה אין, על פי רוב, להיעתר לבקשת עיכוב ביצוע של פסק דין כספי, ובפרט בנסיבות שבפני. איני רואה כל נסיבות קיצוניות בהליך זה אשר היו מצדיקות היעדרות לבקשת עיכוב הביצוע, בהעדר הוראת סעיף 452(4) האמורה כלשונה.

בטרם אפנה לסיום הכרעתי בהליך זה, אבקש ליחד כמה מילים נוספות לטענה נוספת אשר היתה בפי המשיגים, עמה חשה אני אי-נוחות; כוונתי היא לטענה המצויה בעמ' 20 סעיף 89 להשגה, שם כתב ב"כ המשיגים כך (צוטט לעיל אך בחרתי לחזור על הדברים):

"על מנת שלא להרחיב את היריעה, הרחבה ממילא, יבהיר הח"מ כי כל שנטען מטעמו בכתב ההגנה, בבקשות, בסיכומים ובסיכומי התשובה (הרצ"ב), הינו חלק בלתי נפרד מערעור זה, ומבוקש לראות בתיק הבוררות בכללותו משום תיק מוצגים. במידת הצורך, וככל שמלוא התיק לא ונח בפני כבוד הרשם או עוזרו, ימציא הח"מ העתק של כל המסמכים כאמור"

למעשה, נמנעים המשיגים מלשטוח כל טענותיהם בהשגה שהוגשה על ידם. תחת זאת, בוחרים הם להפנותני לכל המסמכים שהוגשו על ידם בהליך הבוררות ול"כל שנטען מטעמו" של בא-כוחם "בכתב ההגנה, בבקשות, בסיכומים ובסיכומי התשובה" וכן ב"תיק הבוררות בכללותו".

לדידי יש בטענה זו טעם לפגם: ככל שלמשיגים טענות קונקרטיות בהשגתם, כנגד פסק הבורר – עליהם להביאן בהשגה, ולא להעביר האחריות לבורר טענות אלה מתוך שלל המסמכים הקיימים בתיק הבוררות אל ערכאת הערעור.

על אף דעתי זו, יגעתי ולא מצאתי טענות מהותיות חדשות אשר בא זכרן במסמכים שהוגשו, ואשר יש בהן כדי לשנות מהחלטתי, למעט עניין אחד בו אדון מיד.

סוף דבר

לא נעלמה מעיני קביעתו של כב' הבורר בסעיף 7 לפסק הבורר, אשר זו לשונה:

"כל המשתכנים בישוב חתמו על הסכמה להיות חברים באגודה השיתופית כתנאי לקבלת הפנייה למינהל מקרקעי ישראל ומי שתנאי זה לא היה מקובל עליו היה חופשי שלא להצטרף לישוב"

כמו גם אמירות שונות של בית המשפט המחוזי, מפיה של כב' ס' הנשיאה וסרקרוג ברע"א-2305-02-10 אשר כזכור, גם הצדדים שבפניי היו צד לו:

"ביוני 2009, שש שנים לאחר חתימה על החוזה, עותרים המבקשים לביטולו של החוזה, וזאת לטענתם בשל היות החוזה נגוע באי חוקיות. אי החוקיות באה לידי ביטוי בכך שכפו על המבקשים להיות חברים באגודה שיתופית חדשה שהיא לכאורה המשיבה מס' 2, אשר התימרה לשמש גוף שלטוני, והיא אמורה לשמש "גוף מוניציפאלי" אשר ייתן בידה לדרוש כל תשלום עליו תחליט, ותוך התעלמות מקיומו של הוועד המקומי, שהוא רשות ציבורית הכפופה לדיני המשפט המינהלי.

לטענתם, העברת האחריות מהוועד המקומי לאגודה תוך הסמכתה לתבוע תשלום עבור כול שירות שתבחר לספק, והגבלת חופש ההתקשרות של המבקשים, באופן המונע מהם אפשרות לנתק קשר עם האגודה, לרבות קיומו של סעיף בוררות באותו חוזה - כול אלה מצביעים על אי חוקיות החוזה, ובנוסף, במקרה כזה יש לראות את סעיף הבוררות, כסעיף מקפח בחוזה אחיד.

...

בעיקרון, שעה שעל-פי החוזה קיימת הסכמה של המבקשים להיות חברים באגודה שתוקם וכן מה יהיה תפקיד של גוף כזה או אחר, אין עילה שנוגדת סעיף בוררות וזאת כאשר אין הוראה האוסרת התנהלות כזו. יצוין כי בפני המבקשים עמדה מלכתחילה האפשרות שלא להיכלל כמי שמבקש ליהנות מההרחבה ולעמוד בזכייה על בסיס מכרז.

שאלת ההתארגנות נתונה הייתה להסכמת המבקשים ואין היא על פנייה מעלה שאלות של חוקתיות. השאלה אם הגוף הנבחר או המוסכם עושה שימוש כדין בסמכותו היא השאלה הרלוונטית, וזו וודאי טעונה ברור עובדתי."

בחרתי להזכיר אמירות אלה שוב, על מנת להדגיש כי לא עמדה בפניי כל טענה מפי המשיגים, בדבר אי הסכמתם להיות חברים באגודה אשר מכוח תקנונה חויבו כדין בסכומים אשר היוו את המקור לתחילת ההליכים נשוא החלטתי זו. גם לו עמדה טענה כאמור, לא היה בכך כדי לשנות מהחלטתי נוכח העובדה כי על היות המשיגים חברים באגודה אין חולק, וכנגד כך לא טענו הם דבר.

לשם ההגינות אסייג אמירה זו, כי לאחר שקראתי בעיון את המסמכים הנוספים שבתיק, מצאתי (וזאת לאחר חיפוש ומבלי שטענות אלה – בא זכרון בהשגת המשיגים בפניי) אך את הטענה הבאה בעניין זה, בעמ' 25 **לסיכומים** מטעם הנתבעים אשר עמדו בפני כב' הבורר:

"100. לא זאת אף זאת – גם אם תמצא ערכאה שיפוטית כלשהי לנכון לעשות שימוש "בעיפרון כחול" ...

א. ...

ב. ...

ג. ...

ד. ...

ה. אלא שבין הסעיפים בתקנון האגודה, מצוי "סעיף כבילה" האוסר דה-פקטו על חבריה להתנתק ממנה, על ידי התניית תנאים דרקוניים ובלתי אפשריים לכך.

ו. בהיות האגודה, כהגדרתה, גוף וולנטארי, אין ספק שעסקינן בהוראות בלתי חוקיות, ובהיבטל הוראות אלה – כאמור, רטרואקטיבית – יקומו מרבית תושבי ההרחבה ככולם, ובוודאי כל התובעים, ויעזבו את האגודה באופן רטרואקטיבי.

ז. יודגש כי אי חוקיותה של "אגודת-חובה" שאיננה וולונטארית, אינו יכול להיות שנוי ב"מחלוקת משפטנים", כפי שמנסה התובעת לטייח את יתר עוולותיה, וזאת גם אם ניתן להפריד [ולא ניתן], בין הוראת הכבילה לבין יתרת ההסכם.

ח. ..."

כאמור, יגעתי ולא מצאתי טענות מהותיות נוספות על אלה המופיעות בהשגה למעט הטענה המצוטטת על ידי לעיל, אשר עשויה להפוך מהותית את החלטתי, גם נוכח הפסיקות האחרונות שיצאו תחת ידיהם של בתי המשפט בנושא זה.

כוונתי לפסק הדין בעניין מתיישבי אמנון (הפ (נצ' 10-07-22222 גיורא עפגין נ' מתיישבי אמנון – ישוב קהילתי כפרי אגודה שיתופית בע"מ, פסק דין מיום 24/10/2011) ולפסק הדין בעניין מעין ברוך (תא"מ (נצ' 10-11-18105 תושבי מעין ברוך אגודה שיתופית להתיישבות נ' וזאנה, פסק דין מיום 25/12/2011).

בעניין מעין ברוך, ראה בית המשפט עצמו כמכריע בעניין הבא:

"השאלה שיש להכריע בה היא, אם כן, האם לאור מכתבי הפרישה ששלחו הנתבעים לאגודה ביום 1/3/09 ותשובת האגודה מיום 21/10/09, עדיין יש לראות בנתבעים חברים באגודה, או שמא יש לקבל את טענתם, כי חברותם פקעה" (סעיף 7 לפסק הדין)

דומה כי לא יכולה להיות מחלוקת שזו לא השאלה העומדת לדיון בענייננו ולפיכך אין לגזור גזירה שווה מפסק דין זה למקרה נשוא החלטתי זו, שהרי המשיגים כלל לא טענו לעניין חברותם באגודה. כל שהעלו הוא טענה ממנה עולה שלטעמם, לו יכריע כב' הבורר שסעיפים מסעיפי

התקנון אינם חוקיים, וביניהם הסעיפים המחייבים חברות באגודה בתנאים מסוימים, "יקומן מרבית תושבי ההרחבה ככולם, ובוודאי כל התובעים, ויעזבו את האגודה באופן רטרואקטיבי".

מבלי להתייחס לנפקות הודעה רטרואקטיבית על הפסקת חברות באגודה, לא הובאה בפני כל ראייה כי המשיגים ביקשו את הפסקת חברותם באגודה, בדומה לאשר נעשה בעניין מעין ברוך. כבי' השופט טאהא אף מצא לנכון לקבוע כי:

"התובעת לא הוכיחה קיומה של עילת תביעה... שכן הוכח על ידם, כי במועד הרלבנטי לחיוב הם לא היו חברים באגודה" (סעיף 16 לפסק הדין)

ברור כי אין אלה פני הדברים במקרה שלפני.

לעניין מתיישבי אמנון – שם נתבקש סעד (לאחר הסכמות הצדדים בקשר עם הסעדים האחרים שנתבקשו) של ביטול הסעיף הרלוונטי מתקנון האגודה אשר מחייב, במישרין או בעקיפין, כל מחזיק בנכס בתחום הישוב להיות חבר באגודה. גם סעד זה אינו נתבע בענייננו. ואומר מיד; גם לו היה נתבע סעד זה, הדעת סוברת כי אין בכך כדי להביא לביטול אוטומטי של החיובים נשוא הליך זה, ככל הוטלו כדין על ידי חברי אגודה וככל שהמשיגים מעולם לא ביקשו שלא להיות חברי אגודה.

זאת, מן הטעם כי פרשנות אחרת עשויה היתה להביא למצב אבסורדי ובעייתי לפיו המשיגים בחרו בשב ואל תעשה שנים רבות, תוך שהם סבורים, לטענתם, כי חברותם באגודה נכפתה עליהם, ותוך שאינם מביאים עמדתם זו בפני האגודה וטוענים להפסקת חברותם באגודה. זאת בזמן שהאגודה מחייבת אותם חיובים שונים כמי שרואה בהם חברים בה, בדומה לאשר עושה היא עם כל חבריה האחרים. בו בעת - המשיגים מניחים לה עשות כן מבלי לטעון אחרת. רק משהחליטה האגודה לגבות את החוב – "נזכרו" המשיגים כי החיובים שמקורם בעצם חברותם באגודה, אינם חוקיים לדעתם, בשל שהחברות באגודה נכפתה עליהם.

טענות כבדות משקל מן הסוג האמור, לא הועלו בפניי, ולפיכך לא מצאתי לנכון להידרש להן. מאחר שלא בא זכרן בהשגה, מיותר לציין כי גם האגודה לא הביאה בפניי את עמדתה בעניין זה. לפיכך, איני רואה לגזור גזירה שווה גם לא מפסק הדין בעניין מתיישבי אמנון.

שני עניינים אחרונים טרם סיום;

ראשית, לא נעלמה מעיני טענת המשיגים כי עצם תיקון התקנון על ידי האגודה, ברוח טענות המשיגים, כאשר הסעיפים שתוקנו הנם "הסעיפים לפיהם התיימרה לאחוז בסמכויות מוניציפאליות" (סעיף 1 לעיקרי טיעון המשיגים) מהווה הודאת בעל דין כי התביעה נשוא הליך הבוררות נטולת יסוד, וכי פסק הבורר שגוי ויש לבטלו. איני מקבלת טענה זו.

"הודאה הינה התבטאות של בעל דין, בע"פ, בכתב או בהתנהגות, שיש בה משום הודאה בקיומה של "עובדה" – במובן הרחב של המושג, לרבות "זכות" – הדרושה להוכחת עניין השנוי במחלוקת בין בעלי הדין.

...

הודאה חייבת להיות ברורה וחד משמעית, לאמור: חייבת היא לשקף בהירות הודאה בעובדה או בזכות; ומקום שיש מחלוקת אם אמירת חוץ הינה "הודאה" – מכריע בית המשפט במחלוקת על ידי בחינת תוכנה של ההודאה ונסיבות עשייתה"

(י. קדמי, על הראיות, חלק שלישי עמ' 1832-1381).

דומה, כי מבלי להיכנס לעומקה של סוגיית הודאת בעל דין ולסוגי ההודאות הקיימים, טענת האגודה, כי בעצם מחיקת הסעיפים אין כל השפעה על הפעילות השוטפת שלה, בצירוף העובדה שהיא זו אשר יזמה את מחיקת הסעיפים בשל אמונתה זו, איני יכולה לקבוע כי מעשה זה הוא בחזקת "הודאה בעובדה או בזכות". המשיגים לא הרחיבו טענתם זו, והסתפקו באמירה כללית כי יש לראות במעשה זה של האגודה – הודאת בעל דין. זאת, בעוד שהאגודה טענה בפניי כי מחיקת הסעיפים האמורים מהווה ראייה נוספת לגרסתה אשר הוכחה בפני כבי' הבורר ונתקבלה על ידו (וגם על ידי), כי מעולם לא פעלה לפי אותם סעיפים אשר חוקיותם הוטלה בספק – ולפיכך אין משמעות מעשית למחיקתם.

מאחר שהטענה כי מדובר בהודאת בעל דין צריכה היתה להיות מוכחת על ידי המשיגים והם לא הרימו נטל זה, אין לי אלא לדחות את הטענה.

שנית, מדיניות רשם האגודות השיתופיות מזה שנים, היא לדאוג, אגב בדיקת שינויי התקנון המגיעים לשולחנו, כמו גם רישומן של אגודות שיתופיות חדשות, למחיקת שירותים המוגדרים כ"שירותים מוניציפאליים" מסעיף 'מטרות האגודה' בתקנונה. זאת על מנת למנוע טענות בדבר קיום מטרות בתקנון האגודה, אשר חוקיותן עשויה לעמוד בספק, בשל התוכן העשוי להיות שנוי במחלוקת של משמעות מונח זה.

לסיכום

נוכח כל המקובץ לעיל, הריני לאשר את פסק הבורר, ולהותיר את כל קביעות כב' הבורר על כנן. על הסכומים הקבועים לתשלום בפסק הבורר, יתווסף סכום העומד על 9,000 ₪ בצירוף מע"מ כדין, אשר ישלמו המשיגים לאגודה בגין הוצאותיה בקשר עם הליך זה, על פי הפירוט הבא:

1. בוריס קרמר ת.ז. 304149032 ואורה קרמר ת.ז. 304149107, ישלמו לאגודה, ביחד ולחוד, סך של 1,500 ₪.
2. איריס בן יעקב ת.ז. 025494832 ואביב אלגים ת.ז. 024590622, ישלמו לאגודה, ביחד ולחוד, סך של 1,500 ₪.
3. גיל בן עזרא ת.ז. 023741119 ישלם לאגודה סך של 1,500 ₪.
4. פנחס זרביב ת.ז. 051799757 ואורלי שמציון ת.ז. 058881921, ישלמו לאגודה, ביחד ולחוד, סך של 1,500 ₪.
5. רונית בן שלמה ת.ז. 024598062 ונועם קסטנר ת.ז. 022897789, ישלמו לאגודה, ביחד ולחוד, סך של 1,500 ₪.
6. רובחה מרדכי ת.ז. 010987535 ורובחה שרה ת.ז. 078709045, ישלמו לאגודה, ביחד ולחוד, סך של 1,500 ₪.

כאמור, לסכומים האמורים יצורף מע"מ כדין, והם ישולמו לאגודה בתוך 7 ימים מקבלת החלטתי זו. מתום מועד זה ועד לתשלום המלא בפועל, יישאו סכומים אלה, כמו גם הסכומים שנקבעו לתשלום על ידי כב' הבורר בפסק הבורר, ריבית והצמדה כחוק.

המזכירות תעביר החלטתי זו לצדדים בדואר רשום.

ניתן היום, ט"ז שבט תשע"ב דנה ביאלר, עו"ד 09 פברואר 2012
עוזרת רשם האגודות השיתופיות
בירושלים, בהעדר הצדדים.

דנה ביאלר 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)